

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébutt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezés 's előléptetések; figyelmeztetés a magyar tudós társasági pályamunkák beküldési határidejére; gyáralapító új ügynökök; hegyaljai érdekek II; zágrábi hír a közlekedés hófúvatagok általi megakadályoztatásáról; Bereg, Temes, Verőce megyék, és a Hajdakerület közgyűlései; varasdi tisztújításhoz töldek; pesti prot. főiskolai választvány ülése; a Pesten állítandó prot. főiskola tárgyában; nyílt levél a Pesti Hírlap fejezményei levelezőjéhez; adakozások a Megyeri- emlékre; budapesti napló.)

Spanyolország. (A választási törvények módosítása 's ennek ellenzése; a képviselők megbízó-leveleinek vizsgálata; a királynő tervbeli jegyesei; termény-olcsóság; tengeren föld-rengés.)

Franciaország. (Dec. 20kei kamrai ülések; tisztelgő választványok; osztályok rendezése; megbízó-levelek vizsgálata; elnök-választás; vélemények a trónbeszédre; marokkai követéség.)

Németalföld. (A második kamra nyilatkozata a szavazat- és választási jogot illető javaslat iránt; nyugtalanító hírek a viharok által okozott tengeri károkról.)

Belgium. (Az éjszakamerikai egyesült státussal kötött szerződés tárgyalata; tanácskozás.)

Németország. (A müncheni követkamra gyorsirók számára külön helyet rendel; Albrecht porosz hg.; bádeni második kamrában tett választás az ellenzék javára.)

Olaszország. (Miklós csár Rómában tartózkodása; látogatásai a pápánál; fogadtatása; néphangulat.) **Értesítő.**

Magyar- és Erdélyország.

A beszerzei kerületben altartománybiztoszó V. László Hontmegye főszolgabírója lón kinevezve.

A' nmgm magy. kir. udv. Kamara R. ö. e. k. Ferencz domboi eddigi elsőosztályú számvivői ellenörködő erdőszemlést huszti k. erdőlovagga, a' megürült landzséri harminczados tisztségre Péterffy Antal aui k. harminczados; aui harminczados K. irály Ferencz vismali harminczados-ellenör; sz. kozmói k. harminczados Burdacs Károly sz. vidi harminczad-vizsgáló irászt; zavaljai harminczados D. o. m. a. z. e. v. i. c. h. Györgyöt ottani ellenörködő tisztimokot; végre zimonyi első áruvizsgáló J. o. a. n. n. o. v. i. c. h. János zsuppaneki vizsgálot léptette elő.

Magyar tudós társaság. Emlékeztetbe hozatik, hogy az 1844ben az academia által kihirdetett következő jutalomtélére: **1.** Nyelvtudományi: adassék elő nyelvünk kifejlődésének története, azaz, a' fénlevő nyelven emlékek nyomán indulva, mutattassanak ki azon változások, melyeken nyelvünk, szóalkotási, bővítési, kölcsönzési, ragozási és szóköltési tekintetben, időről időre, általment. **2.** Matematikai: Mik a' képzetes mennyiségek tulajdonságai, 's mind analitici, mind mértani értelmök? **3.** Törvénytudományi: Fejtessenek ki a' polgári törvénykezési eljárások czéljai, hazai és kellekai, adassanak elő a' hazánkban divatozó és divatozó eljárások, tökélyek és hibáikkal együtt, figyelemmel a' művelt nemzetek törvénykezéseire; a' pályairatok változatlan hatámapja, melyen túl semmi felelet el nem fogadtatik, a' legközelebbi nagygyűlés által „martius 31kére” tételt. Kelt Pesten, január 8. 1846. D. S. e. h. e. l. F. titoknok.

Hegyaljai érdekek. II.

Politikai conjuncturánkat futólag érintvén, 's a' bajokat, melyek kívülnek esnek, megvizsgálván, vessünk most egy komoly pillanatot magunkra. Így tekintve legelőbb is ama hatóságnál kell megállapodnunk, mely a' hegyaljai érdekeket mindenkor képviselte, 's illik is figyelmünkbe foglalnunk magokat a' hegyaljaiakat, a' mennyiben t. i. ezek egy alkotmányos hazában mint külön terményző erőkkel foglalatokodó polgárok szövetezése jöhetnek tekintetbe. — És e' tárgy e' két szempontbul tekintve meglehetősen ki fogja meríteni gondolatunkat. Már mi a' hatóságot illeti:

Nem kételkedünk arról soha, hogy Zemplén mindenkor és minden körülmény közt a' politikai mérlegben úgy állott, miszerint az értelmiség tekintetében kitünő megyénkkel is versenyezhet. Nézzünk csak a' történetek évkönyveibe, 's hinni fogjuk sőt tudnunk kell, hogy Zemplén magát a' nemzetiség 's alkotmányosságban egyenlőn kitüntette mindenkor. De felejtük a' multakat, tekintünk körül a' jelenben 's látni fogunk a' közálladalomban érdemek-től diszoló legmagasb tekintélyű férfiakat, kiket kegy. Fejdelmünk ama legjobb polgárhoz illő méltatásban részesít, hogy velök nemcsak a' két hazát, de az egész birodalmat boldogító magas gondjait megosztja. Látni fogunk ismét olyakat, kik magas polgári hivatásuknak az által vélték szerény kört nyithatni, ha a' nép és nemzet érdekei mellett háttérbe vonulván, alórlul fognak elkövetni mindent, hogy a' felülről jövő áldásokat összhangzásba tegyék. — Öket a' népszerűség felkarolta, halhatlanságukról a' késő századok beszélendnek. Azonban minden böles felfogásunk, eszélyességünk 's legjobb akaratumk mellett is gyakran megesisik, hogy ha csak egy tárgy, csak egy körülményke futja is elbiráló figyelmünket, vagy nem ébreszt bennünk kellő lelkesedést 's ime kész már a' meghülésből eredt idegláz, a' csupa elnézésből származó meghalalozás. Leginkább áll pedig ez ott, hol a' körülmények úgy hozzák magokkal, hogy a' kedvező pillanatot kell megragadnunk, mert megeshetik, hogy annak oly kedvező körülményű visszafordulását öröklét sem idézheti vissza többé.

Ha Zemplén Lengyelország végső óráiban jól állott: látja érdekeit; ha nem: úgy találkoznak sokan, kik a' nagy északi birodalom szomszédságában potencirozottaknak hiszik reményeiket. Ha Péter czártól kezdve egész jelen idő-kig éber figyelemmel kísértük volna az orosz politikát, mely Európa ellenében magát mindenkor harcmezőn képzelte: vajmi könnyű lett volna átlátni, hogy éjszak felől időről időre keskenyebb leend piacunk, 's hogy csak a' hely az, mely ott maradt, lengyel vevőink pedig kihaltak. E' tudalom vagy arra vezérlett volna bennünket, hogy minden módon megtartsuk a' status-quot, vagy ha ez, mint tudva van, minden igyekezetünk 's felírásaink daczára sem sikerült, legalább oly eszközökhöz ébresztett volna nyúlunk, melyek nem magunkon kívül esnek, mint például, hogy elhagyván sültgambra váró természetünket vigyük ki borainkat 's keressünk azoknak vevőket. Kettős hasznot nyernék ekkor: **1)** természetit, **2)** kereskedelmét 's itt elmellőzöm ama hasznokat, melyek a' nemzetközi kereskedelmi viszonyokból, egyikre vagy másikra háramlanak, csak azt említem meg, a' mi nagyobb korsziükségünk egyike, t. i. a' mind inkább kifejlendő szállítási eszközök tökélyét. Így alapítva meg a' czélt, mi lett volna, sőt van jelenleg is a' teendők során? — Ha egyszerre nem vagyunk képesek borainknak találni új piacokat, akkor vonjuk háttérbe magunkat 's míg körülményeink kifejlésén működünk, igyekezzünk a' bent fogyasztás okos elrendezése által bajunkon segíteni. Csak egy határozat, mely például azt rendelné: hogy a' regalék hasznóvételében szoros föltételül tüzessék mindenek előtt a' hegyaljai borok kiméretése, mi azután a' hegyaljaiakra nézve koránsem lenne több jogszerűség*) milly nagy hatással lenne a' szőlőművelésre, milly előnyökkel gazdagítaná a' szőlőgazdákat. Igen is, azon csekélység, melyet a' haszonbér mellett veszténénk, gazdagon megfizetné magát, a' nép jólétében — nyernék nemcsak az értekek, de a' terményző erők elmélete szerint is. Nem lennék kénytelenek pirulva egész Hegyaljamentiben azt valani, hogy épen ott, hol hazánkban talán legjobb bor terem, mint magunk úgy utasaink, mintegy kényszerítve vagyunk a' rosz borivásra**) sőt vannak helyeink, hol ha tán aranyat hordanánk is tenyerünkön, jónálra szert mégsem tehetnénk.

A' megyei szerkezetek hibáit, az azokból eredő visszaéléseket taglalgatni nem lehet czélja jelen soroknak. A' legjobb institutiók is tulélik idővel magokat, és sokszor a' rothadás nem egyéb mint fermentatio 's átmenet egy újabb életre. — Nyuljunk azonban egy kevésse a' darázs-fészekbe, mennyiben tudniillik ez czélunkon kívül nem esik. És azonnal találunk olyasmit, mi jobb érzésünket meglehetősen fogja saturálni; egy veres fonalat, mely minden hatáskörön, teteteinken, sőt gondolatinkon is átszövéődik és e' veres fonal mihamar veres fonallá válik, a' kinek tudniillik ezt szemé belátja. Szükségtelen lenne mondanom is, mindenki áttalálja, hogy ezen mérgező fonal az uralkodó nepotismus, mely annyi visszaélést szült, melyek közül tárgyunkra vonatkozólag legyen elég azt megemlíteni, hogy oly hegyekkel szaporítá Hegyalját, melyek ide semmiképp nem lehetnének sorozhatók, ellenben a' nem hegyaljai hegyek közül tudnánk olyakat mutatni, melyek, mind fekvéseikre, mind anyagaikra, mind termékeikre nézve oly hitelre tettek szert, hogy gyakran a' hegyaljaiakkal hasonló, néha jobb pénzért találtak boraiknak vevőket. — Van továbbá egy másik veres fonál is, 's ez az önhaszon, mely koránsem lenne rosz, ha csak mások rovására 's a' mi legfőbb, épen a' közjóllétere nem eszközölné méreghatását. Vannak tudniillik közöttünk, és pedig nem csekély számmal, kik korlátlan keres-

*) Ezt talán más jeles bortermő vidékek is hasonjoggal kívánhatnák, ha egész hazánkat érti az értekező, ha pedig mint hisszük, csupan Zemplényt — úgy csak megjárna, de nem minden erőteljes nélkül. S z e r k.

**) A' rosz bornak a' mostoha időjárásan kívül legnagyobb részben az inkább szántóföldnek vagy gyümölcsösnek való aljas fektű 's ágyú szőlők 's a' még ezeknél is aljabb polyhos 's ezzel rokon szőlőfajak, meg a' szüretelési 's pince-és borkezelési járatlanság'st. fő okai, mert polyhos vagy tökszőlőből, habár a' Mézesmálén termelt is, nem szürhetni formint-hárslevelű-vagy muskatal nektárt; sem bámi pepecsléssel nem alakíthatni a' lörét vagy csigert zamatos aszúvá; de a' mértéki becsületes is lélekisméretesebben kellene ügyelni a' hegyaljai bortermeszto'knek az ott divatos gönczi hordok valódi tartalmára nézve, melyek csak győren ütök meg a' törvényes 176 itezét! e' fölött miért nem vasabronesnak azok, mint Egerben 's minden más becsületes bortermő helyen? mert hegyaljai nektár fabrones 's papiros dongájú horokban csakugyan furesa garabonczás compositum! s z e r k.

kedést, szabad be-és kivitt affectálnak. Ezek nem jó tanácsadóink, mivel szabadság ezime alá a' szolgaságot rejtik. Nem jó tanácsadóink, mivel által nem látják, hogy a' szabadságnak legjobb tényezője az igazság, mivel félre értik, mind a' mi, mind saját érdekeket. Ök csudálkoznak, ha hitelünk tökéletes megromlása mellett csempészkedést sütkerrel nem gyakorolhatnának, mi pedig természetesnek találnók. Ki kellene magunkból küszöbölni 's lelkiünket felszabadítani amaz aljas bilincsektől, melyek még rabokká tesznek, — minden, csak szabadok nem lehetünk a' szabad hazában! —

Mit használnak a' véleményadásra országosan és megyeileg oly sokszor kinevezett választványok, ha bajainkon nem segítenek. 'S e' hátramaradások arra intenek, hogy mi magunk legyünk magunknak orvosai. És ha már választványról van szó 's az eszmék szövetezése szerint eszünkbe jutnak mind ama tisztelgő választványok, melyek legújában oly bőséggel neveztetnek ki, miket mi mindazáltal pártolunk, mert vértünket nagyainak becsülésére ébresztik, eszünkbe kellene jutni oly választványok kiküldetésének is, melyek oda munkálnának, hogy magasb befolyásu előkelőinket érdekeink mellett ne mulasztanák el megkeresni; — mert vajmi jól illik azokhoz, kik in petitorio vannak, az iniciativa, — amál inkább, mivel szüreti közgyűléseink megtartása már fölöslegnek is tartatik. —

A' hatóságot illető nézetinket 1841ben hozott megyei határozat megemléstével fejezzük be. E' határozat idegeneket a' hegyaljai borok készítésétől eltűlta, 's az által azt eszközölte, hogy szüretkor mindinkább kevesbűnek vevőink, miigen természetes, hogy a' borok árát is csökkenti. — Ne értsen valaki félre, mi nem pártoljuk az idegen boroknak szabad behozatalát, már ezt meg is mondottuk; — hanem csak a' kereskedelmi szabadságot, mely senkit, a' kinek pénze van, borkészítéstől ne zárjon el. Ime legközelebb mult szüretünk is tanúságot tesz mellettünk. — Ha ama Gallicziából érkezett sok vevő e' határozat következtében vissza nem megy, mások meg ismét eljönnek, milly különbség van boreladásunkban, pedig jól jegyezzük meg, hogy ha e' szüret jól nem sikerül, az adóbehajtás szigorú eljárása, továbbá a' mindinkább bekövetkezendő drágaság miatt a' népek milly nagy része jut koldusbotra!

És most engedjétek, hogy hozzátok fordulhassak, ti tiszta magyar faj, szorgalmas nép, ti, kiket kopár hegyeiken még inkább látok veszélyben, mint árvizektől fedett síkságokon, iparkodó hegyaljaiak! Ébredjétek föl, saját érdekeitek, saját hasznatok az, mely igényli, hogy tennétek már egyszer valamit. Ha elemi vihar, ha elkerülhetlen körülmények súlya, melyet túrtetek, férfiakhoz illet viselet; de midőn ollyasmi nyomja vállaitokat, miket egy kis megváras elégséges, és ti mégis túrtok, ez már szolgaság, 's pedig kimondom, legveszedelmesh faja a' szolgaságnak, mely ha nyomástól jőne, javulás csak lenne remélhető; — de népfekély, benső rothadás az, mely előbb utóbb szétbomlásra vezet. — Ha fölteszem, azt mondanám, hogy ti sem valátok hiba nélkül hegyaljaiak, hogy kellő erélyességet nem fejtettetek ki, csak annyit mondanék, a' mennyiről magatok is bensőtökben meg vagytok győződve. — Ime nézések külföldet, egy szabály, mely valamely gyárra károsan hat, milly visszahatást, milly egyetértést, milly közös feljajdulást szül, 's a' kérelmek és felírásokkal ostromon mindaddig nem tágnak felülre, míg áldás nem érkezik alulra. Nátok pedig mi történik? vagy legalább eddig mi történt? Az egész sem vala egyéb in ultima analysi, mint gyermeki dacz, mely azután sem magunkra enyhülést, sem felülre javítást nem következtetett. Sokszor gondolkodánk már azon: vajjon socialis térre vivén a' dolgot, társadalmi viszonyaink kifejtetlen állapotában mennyire boldogulhatnánk? vajjon népünk, melyet nem demokratai elemek miatt, mint némelyek ezt Lajtán tul és innen hiszik, hanem keleti indolentia 's tudatlanság-szülte absolutismusa miatt féken tartani eddig csak bot és veszszóval valának képesek, tehető lenne e' a' socialis téren legalább anyagiakban egy kis önkormányzásra? O' Connelli szerepekkel fellépni nálunk, hol az igazság-kiszolgáltatás minden személyes szabadság mellett is oly annyira függ birói arbitriumtól, nem tanácsos! Ennélfogva előre feltevént azt, hogy tegyünk, abban állapodánk meg, hogy illyféle népgyűléseket mellőzve, egy jól rendezett társulattal, p. o. hasonlóval a' portugáli portóihoz, mely az egésznek érdekében működnek, fellépni nem lenne czélszerűtlen fáradság 's hiszem, hogy az illy szövetekezés mindent elkövet, hogy a' rólunk nélkülünk

eltörölve magának egy becsületes képviselést küzdjön ki, 's ez által mugát az alkotmányos hazába beilleszse's elkövetne mindeat, hogy az önkormányzást, melytől léte és szabadsága egyenlőn föltételeztetik, tisztába hozza; elkövetne mindent, hogy hitelét mentül inkább megalapítsa 's kifejtése, ezek következtében hozna illy rendszabályokat, melyek a' különféle rosz szölofajak és lapályos helyek beültetését elleneznek's kiterjeszkednek oda is, hogy az asznak, — mi itt a' szüret lelke, — vásárlásában történni szokott nagyszerű csalásoknak véget vessen, az asznak nem puttononként, hanem az essentiának fontra mért eladása szerint előteremtendő az elkerülhetlenül szükséges 's bizonyos mérték szerint megalapítandó hordógyarak alakulását, és szem előtt tartván mindenkor, nem a' sok rosznak, hanem inkább a' jónak, habár kevés is, elvét, jutalmak által nyitna versenyt a' dicsó vetélkedésre. — Ki győzné a' teendőket, melyek a' körülményekből fejlenének, elősorolni? ki lenne képes megmérni ama tömérdek hasznot, mely ez által a' hazára terjedne, melyről azt mondhatni, hogy a' felföld gazdagulásának egyik legbizonyosabb tökéjét alkotná. Tegyük próbát egy olly társulattal, mely hitelkönyv-megalapítással kezdje meg nagyszerű munkáját, mely akára magyar kereskedelmi társasággal, akár pedig közönséges hazai kereskedési tekintetben alakulandó egyesülettel magát kapcsolathozza 's azonnal észrevedjünk, hogy egy szebb jövődönök állunk küszöbén. —

Nehezen esik e' tárgytól megválnunk, mely bővebb megvitatás 's hírlapcikknek helyett egy vastag könyvnek is elegendő anyagot nyujtana. — Esméket sorolánk elő, melyeket úgy, mint ohajtanók, nem fejtettünk ki 's eszméket hallgattunk el, melyekről megfejtkezni talán nem is lett volna szabad. Nem tartjuk hibának a' hegyaljai érdekek megpendítését, csak azt sajnáljuk, hogy azokat kielégítő vázlatban sem terjeszthetők elő, hiedelmünk szerint azonban igénytelen hegyaljai szózatnak ez tán elégséges. Ha találkoznunk fognak, kik e' tárgyat inkább vitatás mezejére teszik által, vagy ha találkoznának, kik a' szükség-sajtolta eszmének felszólamlásai által alakot adnának, hogy így gyakorlati oldalról is erősödnék az, akkor majd bővebben elemeznék 's hoznók tisztába nézetünket. Most azonban egy ihlet szállott meg, miről még vallomást kell tennünk. — Ha egy név aláírásról rendelkezhetnénk, mely a' vezért olly férfinak adnánk, kit rang, születés 's érdek egyenlőn jelöltek illy czélra, ki mint hegyaljai főur talán leginkább hivatva is van arra, hogy hercegi koronájába egy olly számos népszak jóllétének alapkövét illeszse, jelen súlyos körülményink felkarolása 's biztos czélra intézése igen édesen esnék. — Ti pedig kisebb nagyobb hatáskörű előkelők, kik a' jövődö ivadékok alakítjátok, kik olly büszkék vagytok szabadságotokért elvertett elődeitekben, kik az éjszaki szél hidege ellen rongyos köpenyeggel takaródtok, — engedhetitek é, hogy ott, hol minden kapavágásra egy egy arany készűl, a' szegény nép burgonyával ültesse be szölojét? elnézhetitek é, hogy ott, hol a' természet özőnaldásával mintegy kitárta magát előttetek, hegyeitek, saját és az éjszaki hatalom vámbilincsei alatt nyögjenek? szívelhetitek é, hogy nemes bosszúságában a' történetíró így írjon rólatok: — „E' nemzedék nem érdemli, hogy népe boldogságának igrá borát.“ —

Zágráb dec. 31. Fiume környékén olly nagy hófúvatagok támadtak a' hosszas havazás után, hogy a' dec. 25én Fiuméből indított levélposta útjának nem folytathatása miatt kénytelen vala visszatérni 's az átszállításra várakozó levelek másnap gyalog postával küldettek el; különben a' Fiume és Horvátország közti közlekedés dec. 24. és 25kén úgy elzárattott, hogy Telejéből Fiumébe sem gyalog, sem lovon nem leheté áthatolni. Hasonló akadály nehezíti a' közlekedést Jezerana és Józsefvölgy közt is. A' Fiumeből dec. 25. és 28án kiindult posta valamint a' 23án megindult személyszállító gyorskocsis a' fen kitett napig még nem érkeztek Zágrábra; ellenben a' Zárából jött 's 22dikén megindult levélkocsi 30án megjött rendeltetési helyére.

Beregszász közgyűlés. Büntető 's polgári törvényszékeink végeztével üdvözöl beszéddel nyitván meg főisp. helyettes ó exca dec. 9én a' gyűlést, előterjeszté 's kéré a' Rdeket, mikép a' főz kormányzást 's hazánk politikai viszonyait érdeklő tárgyak szönyegre kerültek, a' esendes tanácskozást, mint e' haza felvirágzására egyedüli vezetőt — szemek előtt nem tévesztvén, figyelemben tartani sziveskedjenek, 's a' netalán létező pártok a' közanya boldogítására összpontosítsák nézeteiket. — Helyeslés — melyre B. S. főjegyzőnk lelkes előadással válaszolván előterjeszté, mikép szent a' haza, sérthetetlen jogai, sérthetetlen az örködő törvény, hön ragaszkodtak mindedig ezekhez a' Rendek 's ragaszkodni fognak folyvást szemök előtt tartva a' békés utoni józan haladást, úgy politikai, mint kormányzati eljárásukban. Logikai rendszerrel belé szöve előadásába a' mulandóság kéréhetlenségét, mely kevés eszelőtt (november 27d.) gyakorló erejét egy érdemes

táblalibráján e' megyének, ki mint három évig tisztí főügyész keble tisztaságát, az igazság és törvényesség feletti örködést fő 's rendíthetetlen elvének ismeré, 's ki a' közös fájdalom könyeit méltán megérdemli. Az érdemes elhunyt Polch Gáspár vala. Lengjen béke mély álma fölött!! — A' tűzkármentesítési társulatnak megyénkbeni megalapítása tárgyában leérkezett felsőbb intézvény azon kívánatára: miszerint a' nemesek az adózókkal egyiránt kötelezőleg részesüljenek a' társulat jótékonyosságában, választottatik: miszerint a' nemesek az 1ső rész 9dik czime nyomán nem kötelezethetők, midőn az önjavokat sem ismerő adózók megyei gyámság alatt állván, a' jóakarát-szülte jótétemény irányában szabad és jogos rendelkezés alatt vannak. Fölhozatván ó exca által a' míveltség foka, mely olly alant áll, miszerint a' neveletlen 's a' balítélet bilincseibe nyűgözött lelket a' legtisztább értelmű magyarázat sem képes fölvilágosítani, például a' himlőoltás, eperfa-tenyésztés 's más több az emberiség 's haza boldogságát tényező 's csak egyszerűlván erőszakolás útján létesíthető jótékony intézvények foganathoz vételők iránt. Fölhozatván más oldalról a' gyűjtogatás megszüntetése, mely annyi nyomort 's koldust teremt!.. Ugyancsak a' hely. tanács azon intézvénye, mely a' szeszégetést roszból, burgonyából 'sat. tiltja; bár a' tulajdoni jog-megszorítás törvényellenes; mindazáltal a' törvény 's jogosság irányában — az előkerülendő szükség megszüntetésére — minden lehetőt megkísértend. Pestmegye Nádor ó fensége felszázados kormányzatát ünnepelesen megtartani kívánó levelét, melyben a' Rdek az érdem, méltánylat 's hála kifejezésre szinte meghívának, örömmel fogadtuk; az üdvözölendő választvány rögtön kellőleg ki is rendeltetvén. — Zágrábmegye varasdi örökös főispán Erdődy Jánosnak e' megye főispánságától lett elmozdítását tudatá, 's egyszersmind ó felségéhez kérelem útján történt visszahelyeztetést pártoltatni kéro levele kis heves szóváltásra nyujtott alkalmat. Határoztak már a' Rendek e' tárgyban, mondá ó exca, kimondván azt, miszerint, ha törvény 's jog ellen történnék valami e' megye részéről, az ellen hazafüi szent kötelességüknek ismériendik felszólalni 's védeni az alkotmányt és hazát. Maradjanak meg a' Rendek e' határozat mellett, hisz ez a' legszebb, legigazságosabb. Bár voltak, kik pártolni kívánták, de a' határozat mellett maradás után az illető gyámolítást kéro levél csak tudomásul vétetett. — Pestmegyének a' kormányzó helyettesek törvénytelen hatalom-terjesztése tárgyában írt levelét, melyben e' megye saját municipális jogai megőrzésére ébresztetik, a' törvényhez leghöb ragaszkodással fogadták. Egyik táblalibránk a' szomszéd megye abnormis állására fordítja figyelmét, kifejté a' közkormányzat pangását 's azon rendetlen 's kebelrázó helyzetet, melyben a' törvény tesped; az igazságkéro mellett, mondá ó, nincs ott törvény, a' törvény mellett nincs erő és jótékony hatás, az alkotvány illy körülmények közt csak önkény alatt slylik, mely mint Cromwell fegyver közt tartja's üzi ki kénye szerint a' municipium legszentebb örjeit; tiszteli 's legtisztább kebel-hóddalatt fogad ó minden ó felségétől tett jogos intézkedést; de midőn ó haza, melyben még csak nem rég szunnyadt ki a' viszálydüh, ismét olly örvény szélire vették, mely alkotványt 's vele a' hazát veszéllyel fenyegeti, mint polgárnak legmélyebb fájdalommal sebi keblét 's mint a' KK. és RR. egyik tagja minden törv. elleni cselekvés iránt nyilatkozásra szólítja fel azokat. Kérjük meg ó felségét, mondá, létessen szigorú vizsgálatot Biharmegyében, szemléltesse meg a' kormányfolyamat, 's büntesse meg a' büntettest (zajos helyeslés). Erre ó exca, a' mennyiben semmi nyomos adatokkal, mikbül az eljárás, kormányzat 's rendtelenség valósága kiünnék, nem bírnak határozatot nem is tehetni; mire F. szinte nyomosan megfelelvén, midőnsaját személyes ottlétevel tanusítá az elmondottak valóságát, 's midőn R. a' politikában örködő hatóságot a' bírói ítéletől megkülönbözteté, kifejtvén a' haza igényeit 's eszme-társulattal megemlítvén Trója állását 's több a' kormány belrendezésére annyi erős mód és alkalmat, melyek bár gyanúsítás nélkül olly hamar erős alapot vehetnek, miszerint a' késő jajveszékés a' gyáva semmit nem tehetés miatt nyomtalanul vész el. — Határozták vált az első indítvány. Megkéretük t. i. ó felsége a' vizsgálat megtételére 's az illető megbüntetésére. — A' hús ára 8ról 9 kr-ra emeltetett a' próba meghukta következtében.

A' magtárak létesítésére 's tervadásra kiküldött választvány jelentése, melyben megkérendőnek véleményezi a' nm. hely. tanácsot, hogy a' helységenként felállítandó magtárak létesítésére czélszerűen intézkedni méltóztassék, felolvastatván, miután ugyanazon véleményben előterjesztették, miszerint Beregszászban magány-ajánlatok is létezővén u. m. 1022 ft. 3 kr. készpénz, 300 köböl élet 's több más némely egyedenkénti követelés, az építés minél előbb elkezdésére, hogy az ajánlások rendeltetésöknek is megfeleljenek, mérnöki terv-készítés határozatott, az illető városnak meghagyatván a' segélykérés, szölgabíráknak szinte pénz-

gyűjtésre magok járásokban közztetés. Mely jelentésma- ga terjedelmében elfogadtattott. — A' közmunkák rendezése fölötti választvány jelentése felolvastatván, előterjesztetett, miképen mérnöki terv, alapul szolgálandó a' közmunkák kidolgozására nem levén, azt, hogy mégis hiány ne lenne, a' legközelebb esztendőre véleményezik az előadott terv szerint megalapítatni: 1) a' vásáros-naményi hid. 2) A' Somtől Lónya felé vezetendő utvonat, melyre ó exca 2000 főt kegyes volt ajánlani. 3) Suránytól Gilács-felé vezető utvonat-ékkészítés, és a' már fenállók jókarban tartása, mi elfogadtattott. —

Van e' hon életében olly pangó ügy, mely az emberiség 's vallás eszméjénél fogva legfenségesb keresztényeni tényt követel, ez az árvák ügyének pártfogása, fölbredteté a' Rendek szilárdan venni elejét a' sülyedésnek, melybe hanyatlandó vala ez, fölkarolták azt méltányosság 's törvényállásbai helyzés tekintetéből, és elméletben papiroson a' fogantatás kész, csak erő, kitartás, pontos eljárás hevítse az illetők keblét. Választvány bizott meg tervkészítésre, mely be is adá legnyomósabb jelentését, véleményezvén: 1) Lenne egy az árvákra felügyelő külön testület, melynek neve a' politikai institutiókban használni szokott nevezettől különböznék, árvai szék czímmel. Lenne elnöke a' megyei másod alispán; jegyzője a' 2od aljegyző, ügyésze az első alügyész, táblalibrák az elnöktől nevezetvén, és ezen árvai szék ülését tartaná minden törvényfolyam 2dik hete kedd napján, a' rendes jegyzőkönyv a' gondnokok számadásai átnézése végett közgyűlésre fölterjesztetnék. 2) A' ns. hadnagyok minden helységben a' nemes, a' helységbírák pedig a' nem nemes árvákat ez utóbbiak földesuraiknak, amazok illető járásbeli szölgabírájoknak bejelenteni kötelezettnének; viszont-jelentéssel tartozván mindkét megbízott az árvai széknek. 3) Hogy minden árvának gyámja legyen 's a' felett a' szölgabíró és földesuraság örködni kötelezettnék. Ebben működésüket szinte bejelenteni kötelezettnék. 4) A' gyámok és gondviselők a' kezei közt lévő árvák vagyona kezeléséről számolni és számadásai felett szoros vizsgálatot tartani 's a' netalán eshető nem akarás avagy elmarasztalhatóság esetében, a' tisztí ügyészi hivatalnak 1655: 24. t. cz. szerint rögtöni büntető perbe fogatás végett minden év végével bejelenteni az illetők kötelezettnének, viszont-jelentés az árvai széknek történetvén. 5) A' nemes árvák nevelésére az árvai szék felügyelni kötelezettnék, a' nem nemes árvákról a' törvény világosan rendelkezvén. Mely választványi vélemény elfogadtatván, hogy felette a' nyilvánosság örködhessék, a' nemesi pénztár költségén kinyomatni határozatott. S z. L.

Temesmegyei közgyűlés. Mult ószutó 25én főispán helyettesünk ó mlga elnökelete alatt megkezdett 's télelő 4kén berekesztett évnegyedes közgyűlésünk nevezetű tárgyai következők valának: 1) Apponyi György gr. ó mngának alkanczellári magas állásában üdvözöl feliratunkra adott válaszevele. 2) Tihanyi Ferenc temesi grófés főispán ó mlgának a' megye kormányzatától történt fölmentése következtében tett bucsu-levelinkre kelt válaszirata tudomásul vétettek. 3) Pestmegyének azon körirata, miszerint nádor ó fonségének felszázados hivatali ünnepejéhez járulásra szölitatánk fel, köz lelkesedéssel pártoltott, addig is pedig ó fonségének ezen történeti nevezetességü esemény feletti örömlük halányilványítással kísért üdvözöl felírásban kifejezetni rendeltetett. 4) Pestmegyének a' honti zavarokra figyelmeztető felhívása viszhangra nem találván, 5) Hont közönsége neve alatt érkezett levéllel együtt mellöztetett 's ez utóbbi felbontva ugyan, de akár hivatalos levél, akár egyes kérvény minőségében tárgyalásba nem vehetőnek helyegettetve, azon megye valódi közönségének átküldetett. 6) Zalának a' részek viszhakapcsolatásának valahárai tettlegessége végett felírást indítványzó megkeresése, azon ötlethöz, hogy illy szorgalmazás országgyűlésre tartozik, 's diétán kívül a' törvényhatóságok külön szözata a' végrehajtó hatalomnál úgy sem sokat nyom, nem pártoltott. 7) Csongrád levele fejdelmünknek a' hon kebelében lakása iránt, mennyiben e' végett ó felsége alázatos felirathban megkéretni javasoltatik, többséget nem nyert; ohajtván mindazáltal Temes rendei is, hogy ó felsége az év bizonyos részét hű magyarjai között töltse, ó kérelem előmozdítása országgyűlésre a' végett is utasított, hogy a' nemzet ezen ohajlásának egy királyi lak hiányában keresendő akadályát ott elhárítsassék. 8) Zágrábmegyének gr. Erdődy családot Varasdmegye kormányzatától elmozdító ko mány-rendelet miatt sérelmesen felszólaló levele nem pártoltott. 9) Varasd megyének a' zágrábi tisztújítás véres eseményei fölött bánkódó felszólalása hasonlag e' sorsban részesült. 10) Turopolya közönségének eddigi részvétünket köszönő 's állapotának további figyelemmel kísérésére felhívó levele tudomásul vétetett; de további részvét semígérve, sem adva nem lön; ugyan is G. I. thirónak a' horvát-szlavon tartományi gyűlésre 's egyes nemeseknek a' turopolyaiakkal együtt onnani kiküszöböltetésére figyel-

met ébreszteni 's a' kormánynál ez irányban közbelépést eszközöltetni kívánó indítványa megbukott. **11)** Szeged városnak országgyűlés tartatását szorgalmaztatni javasoló levele, ugy **12)** Zabolcs megyéé a' főispánok kinevezetésén aggodalmát jelentő nem pártoltattak, 's mivel Zabolcs e' levelének vétele felől értesítettetni kívánt, felszólalásának illy mostohán fogadtatása is megiratni határozatott. A' levelezések imigy elvégeztetvén, azt jegyezzük meg, hogy a' hatóságai körlevelek elszaporodása ellen panaszszo is emelkedett, nyilvánosan pedig és komolyan azon ohajtással, miszerint bár a' törvényhatóságok maradnának belügyeik körül, 's ne fosztanak meg más hatóságokat is a' drága időtől, melyet körlevelek tárgyalására fordítanak, a' helyett hogy azt saját belügyeik és fontos teendőik elintézésére használnák.—A' főkörmányszéki rendelvények közül **13)** gr. Széchenyinek a' helytartó-tanácsnál közlekedési eszközök létesítésére rendelt új osztály-vezetése iránti megbízatását tudató intézvény örömmel fogadtaték 's a' hazafi grófnak üdvözölő felírás határozatott; az ellenzék kívánta ugyan, hogy a' helytartó-tanács ezen új szakaszszali megtöltésére országgyűlésen beucikkelyeztessék, de e' részbeni indítvány pártoltatásra nem talált, maradt tehát csak öröme, melyben szinkülönbség nélkül a' gyűlés minden tagja osztozott. **14)** az **1836**ik **11**ik t. cz. miképen foganatosítása iránt tudakozódó felsőbb intézvényre, miután az érintett törvény nálunk mind az üres telkek összeírása, mind pedig a' jobbágytelki nemesek adó alá vonatása tekintetében még a' kihirdetésekor végrehajtatott, azonban az összeírások oly alakban, mint az mostan követeltetik, nem tettek, újabb küldötségek nevezettek ki, valamint a' puszták telkei ugya' jobbágytelki nemesek számbavételére. **15)** Az ideiszuk termés ötletéből bekövetkezhető közinség elhárítására czélzó módok felőli gondoskodást meghagyó intézvény következtében a' megyebeli termés jegyzékeit azzal mutattuk fel, hogy megyénkben közinségtől tartani nem lehet. **16)** Azon intézvény, mely szerint torontálmegyei német helység határán álló gát, mely Beregszó folyam e' miatti kiáradásának lefolyasztása végett — általunk megnyitattni rendeltetett — saját megyei erőnkkel újra felállítottassék, mostan elfogadtatott 's azonnal foganatra igazítottatott, — e' szerint megyénk azon büntetéssel van megverve, hogy az árvíz-veszély örökös műszerét önmaga ellenében kell visszaállitania. — Igaz, hogy a' lerombolásnál mintegy húsz lépésnyire bementünk a' szomszéd határba; de a' lecke mégis elég, ha meggondoljuk, hogy a' gát-lerontás alkalmakor több községnök mindentermései árvíz alatt voltak, 's ez egyetlen móddal valóan megmenthetők. — Belügyeinket illetőleg számos tárgy közül kiemelendők: — **17)** A' főispáni lak szüklete mindinkább szembetünvén, elhatározatott, hogy a' megyei épületből husz év előtt a' kir. kincstárnak elzalogosított és a' szomszéd kamrai igazgatósági épülethez kapcsolott rész, a' zálogsomma letétele mellett visszakívántassék. **18)** A' büntető törvénykezés, rabokkal bánás és rabdolgoztatás iránt — részint czélszerű javítások tételtek, részint további javítgatásokra — véleményt készítendő válsztványok kiküldetése által előlápések történtek. **19)** A' közmunkák iránti törvényt már e' közgyűlésen foganatra kell vala igazítani, azonban beérkezvén a' megyei munkaerő összeírásai, az fejlett ki, hogy a' közrendelkezés alá esendő napszámokkal még kész utaink fentartását sem eszközölhetni. Javaslatoik tételtek tehát a' napszámok szaporítatása 's más részben czélszerű kiméltetése körül. Az első czél eléretett az által, hogy a' féltelkes adózókra az egész telkesek illetvényének fele, azaz: **6** napszám helyett **8** rovatott, a' negyedtelkesek pedig **6** napszámot szolgálni kötelesek azért, mert megyénkben, valamint Bánságban általán — a' résztelkekben, az egész telkekhez képest — a' számtani egyenes aránynál több hold foglaltatik, — a' másik czél t. i. a' munka-kiméltés tekintetében a) az utcsinálásnak egyes községek által szakványba elvállalása fog megkísérletni. b) A' megyei fa-szállítás beszámításba nem eső munkának vétetett. c) a' hivatalos levélhordás közmunkába számittatik ugyan, de erre nézve is a' szakványba vétel megpróbáltatni 's ha ez nem sikerül: e' munka valódi mennyisége szigorú bírálat alá vonatni fog; mert e' rovat a' gyakorlat napszámok legnagyobb részit emészténé föl. — Mind-ezek miatt újabb összeírások 's intézkedések teendők levén. — **20)** Megyénk keblében **1839**ik évben részvények után hat évre felállított magyar tanodák időközbe lefutván, azok megszüntettek; a' részvény-alapítványból fenmaradó pénzsözszeg pedig, mely tartozásképp levő mennyiségben **5800** p. lot — kész tőkében pedig **1500** p. lot tesz, a' hátramaradt részvény-járulékok beszedetése után, valamely közhasznú czélra szándékolattik fordítatni. **21)** A' marhahús fontjának árát **10** kr-ra szállítottuk. **22)** Jövő január hó **27**ére rendkívüli közgyűlés tüzetett ki, melynek tárgya főleg — az ezen közgyűlésről elmaradt — adó- és termék-felosztás leend. **17.**

Verőczemegyei közgyűlés. Eszék, jan. 1.

Verőczemegye évnegyedes közgyűlése dec. hó **19, 20** és **22**én tartatott meg alispáni elnöklet alatt. A' Rendek szép számmal jelentek ugyan meg a' tanácskozási teremben legszébb polgári kötelességüket a' közigazgatás terén gyakorlandók, mind a' mellett e' gyűlést eddig gyéren sejtett közönyösség 's a' közügyek iránti részvétlenség jellemző mind azon tárgyalás alatt, melyek a' megye bel- vagy házi ügyeinek rendezését illeték; azonban ezen egykedvűség mintegy villansujtottan ébredé föl 's lépett cselekvési tere, mihelyt némely e' lapok olvasóinál is ismertes megyei körlevelek hozattak a' tanácskozás már már unt szőnyegére. Rend levén pedig a' dolgok lelke, engedtessek meg, hogy közlő is a' tanácskozási eredvényt azon rendben sorolhasa elé, melyben azok részint az elnökség, részint egyes thírak által tételtek indítványa. — Mindenekelőtt azonk. k. leirat olvastatott, melyben e' megye Rendének tudomásul adatik gr. Haller Ferencnek saját kérelmére a' mellékartományok báni hivatalától fölmentetése 's helyettesül váraljai Haulik György zágrábi püspöknek legfelsőbb helyeni kineveztetése; kinek ezen magas hivatalában mutatandó törvényes engedelmségre a' megye közönsége intetik. Ezen leirat sokféle tájékozás 's magyarázgatásra szolgált anyagul, mire alkalmat nyujtott Sz. I. kir. tanácsosnak oly értelmű indítványa, hogy a' megye rendei tekintetbe vevén a' lelépett gróf érdemeit a' tartomány irányában, melyeket a' legzivatárosabb politikai küzdelmek közt vitt ki magának, ezek méltánylásul bucsu-irattal, a' báni helyettesül kineveztetett püspök pedig üdvözölő levéllel tisztelteték meg. A' jelenlevők egyik része 's ez a' többség — nem levén barátja hasonló irkálásoknak, mely szokás annyi század óta gyakoroltatik alkotványos megyei életünkben, de mindedig czélhoz nem vezet, azért elégségesnek tartá, ha a' két tartomány polgárainak lelkében támadand emléke a' nemes gróf érdemeinek méltánylásul, 's viszont ha a' fejedelem akarata nem ütköztvén törvényekbe hódolattal kísértetik ott, hol az illetők cselekvésre szölyttatnak majd fel: mivel azonban az indítványzó, 's vele azonos véleményűek különös kedvet éreztek az írásra 's ezt határozatképen is kimondatni sürdeték, a' többség végezte: hogy mind a' lelépett gróf érdemeinek méltánylása, mind az újan kinevezett bán-helyettes püspöknek üdvözölése jegyzőkönyvbe igtattassék. És ez azon juste-milieu, mely ösvényen egyik fél sem nyert ugyan, de egyik sem is vesztett. — Majd az ismertes honti levél mutattatott fel az elnök által, mely felett, miután annak tartalmával a' felolvasó jegyző a' Rendeket megismerteté, kemény viták keletkeztek; egy rész akarát — 's ez az ellenzék, hogy a' hontiak sérelme országos sérelemnek vétessék, mert általa az adminisztratori önkényes eljárás a' nemzet alkotványos szabadságán ejte sebet 's azért felírás sürgette ő felségéhez; a' többség azonban egyedül azért, mert a' nevezett körlevél nem volt hiteles formákkal, minők: a' megye pecsétje, alispáni aláírás 's b. ellátva, félretételni akarát, mi csakugyan megis történt, 's ekép Verőcze megyében nem sérelem az, mi másutt illyennek vétetik. Hasonló sorsra jutott Zágrábmege levele, melyben Verőcze Rendei felhija, hogy a' gróf Erdődy-család főispáni jogának visszaadatása érdekében vele hasonértelműleg írjon fel. Verőcze e' levelet nem pártolhatja, mert azt nem az illető megye körözötteti, holott valódi lábfejéről csak az panaszkodhatik hitelesen, kinek lábujait szük cipe, vagy csizma szoritja. Olvastatott még Zágrábnak más felszölytása is, melyben Verőczét azon általa tett felírás gyámoltására serkentü, mely ő felségéhez a' közelebbi tartománygyűlés határozatának megsemmisítése eszközésüül terjesztetett föl. Verőcze ezen felhívásnak sem hódolhatta, mert ki tehet arról, hogy Verőcze nem nagyraavagyó 's nem elégtel-len? —

Elnöklő alispán ezután megemlíté: mikép Abauj és Békés megyék ezen megyének hozzájuk küldött latin levél felbontatlanul visszautasíták; e' tárgy rendkívüli figyelmet 's felindulást okozott, 's kevés kivétellel majd egyhangulag felírás határozatott ő felségéhez, melyben kéressék meg a' fejedelem: hogy az illető megyéket az **1844. 2. t. cz. 7. §**zának megtartására utasítai méltóztassék. Varasdnek levele Dalmátia 's a' tengerpart Horvátországhoz visszacsatoltatása 's ezen tartományok bánjává az uralkodó család valamely főhercegeének alkalmaztatási érdekében tudomásul vétetett. — Pest felhívó levelére nádor ő felsége felszázados unepének megüllése végett megyénk fényes küldötséget nevezett ki a' fővárosban megjelenendőt Siskovics József főispán elnökle alatt következő tagokból: u. m. b. Prandau Gusztáv, idős gr. Pejachevich László, ifj. gr. Pejachevich László, vucsini Jankovics Antal kir. kamarás, Szallopek János kir. tanácsos, vucsini Jankovics László első, Szallopek Lajos másod alispán 's több megyei táblabíróból, kiknek a' megbízó közgyűlés fő kötelességükké tevő ő felségét az ország nádorát a' megye nevében legőszintébb örömmel és szerencse-kívánattal üdvözleni. Végül

fölvétetett egy fens. k. leirat következtében kinevezett bizottság jelentése a' megye keblében állítandó takarékmag-tárak mimódoni megállapításáról; e' tárgynál meggyőződött a' megye közönsége, mikép mindazon kellékek hiányában van, melyek illy magtárak létesítésére nélkülözhetlenül szük-ségesek, ennél fogva felírás határozatott a' nm. Helytartó-tanácsához, melyben a' megye rendei kifejtendik az okokat, miknél fogvást a' szóban forgó fensőbb akaratnak Verőcze közönsége sehogy sem képes eleget tenni. Ha már az év terméketlenségét veszszük, 's azon aggasztó híreket, melyek terméshiány tekintetéből nemcsak Magyarország, de igen csekély kivétellel majd Európa minden tartományból érkeznek, lehetlen el nem szomorodni azon közönyösség miatt, mely a' közszükség 's hamar bekövetkezhető népinség megelőzésére annyira kívánatos rendszabály mellőztetését a' hatóságok részéről mintegy napirendre tüzte; pedig ha népünk állását tekintjük: eszünkbe jutand, hogy az ország fenállása, mennyiben terhei csak az által viseltetnek, kiválólag a' nép által eszközöltetik: igen igazságos lenne tehát, hogy azt, mit annyi egyenes, és nem egyenes ünton töl-e a' közterhek, 's hazai szüksegek földözésére elvontunk, most, midőn a' nyomor tátongó örvénye felé siet, némileg csupa nagylelkűségből, vagy ha ez némelyeket a' jótékony-ságtól visszajesztene, tehát visszazafizetés után élelme megszerezhetésére visszazafizetelnők! Ezt tölve: az ember-szonszeret legnemesb példáját jegyeznök fel történet-lapjainkon. —

Varasd dec. **18**án. A' már közölt tisztujtás be- végzését főispán-helyettes Lentulay Imre az által is emlé- keztesse igyekezett tenni: hogy megyénk táblabírói koszorújába több oly nevezetességet fűzött, kiket büszke örömmel vallunk miénknek. Nehogy azonban ezen ujdjon ki- nevezett táblabírák elsorolásában részrehajlóknak látszas- sunk, azok neveit a' felolvasott sorozat szerint adandjuk: gr. Pálffy Fidélt volt udv. kancellár, gr. Pálffy Alajos kor- mányzó, Pejachevich Péter körösmegyei főisp. helytartó, ifj. gr. Erdődy György, Bogoeics örnagy, Garics ezredes, Clemens József kanonok, Kombol Gáspár gymn. igazgató, Manzoni Mihály püspöki titoknok, Kobetich József lelkész, 's b. 's b. számra **39**en, kik közé a' zágrábi német lap szer- kesztője Staudar Ferenc azon érdeme méltánylásul igtattatott, melyeket az illy nemzetiségnek a' horvátion tul be- csülése, 's pártolása által szerzett magának. Ki mondhatja tehát, hogy Varasd nem halad? itt a' horvátok nem kelle- nek, mert az anyaországhoz ragaszkodnak! — Helyen lesz itt még megemlíteni azon pontokat, melyek nov. **15**ikén 's következő napjain tartott közgyűlés alatt határozatottak, 's előbbi közleményimből sietés 's időrvídség miatt kihal- gyattak. — Indítvány tételtek, hogy a' megye keblében léte- ző elemi iskolákban az oktatás horvát nyelven tétessék, vagy legalább, mennyire lehetséges, arra fő figyelem fordít- tassék, nemkülönb a' varasdi zárdaszük vezetése alatt álló leánynevelő-intézetben is, hol eddig az oktatási tárgyak- nál a' horvát nyelvnek híre sem volt, ezentul, hol csak a' körülmények engedendik, ezen nyelv vétessék használás- ba; mi hogy könnyebben legyen foganatosítható, a' Rendek felszölytják a' helybeli iskolai kerület főigazgatóságát, hogy ezen közkívánat gyámoltásához hivatalnál fogva közre- munkálólóg járuljon; ezen indítványok elfogadtattak. Varasd város hatósága pedig fel fog szölyttatni: hogy utczáji ne- vét horvát nyelven írassa fel, nemkülönb nyilvános ki- küldetési eljárásról szóló jegyzékeket ezen nyelven telje- síttesse. *)

Hajdu-kerületi közgyűlés. Évnegyedes köz-

gyűlésünk dec. **9**én vevé kezdetét főkapitányi elnöklet alatt szokásos elnöki üdvözölés után figyelmünket a' nm. helytar- tó-tanácsi intézvény foglalá el, mely mellett némely most is azon hiedelemben élő hajdu polgártársinknak, hogy adó- jokat ők egyedül a' tisztvis előség zsebébe fizetik, ő felségé- hez nyujtott 's fő és ingójószágokra vetett adójok elengedet- tését kéro folyamodványuk, azon hátrattal ellátva, hogy kérelmöknek helye nincs, olly meghagyással küldetett által, hogy azon folyamodvány az illetőknek kezökbe adassék; miért is elnöklő főkapitány ur az illető folyamodókat gyü- lés színe elibe hivatván, azoknak lelkes és igazán atyaimó- don az engedelmségre 's tartozásuk teljesítésére 's a' közbéke fentartására mind két kapitány urnak tett felhiva- tása után a' folyamodvány kezökbe adatott. Ezen lelkes fel- hívásoknak volt is némi eredvényemert a' folyamodók kü- zül többen nyilváníták, miszerint látják, hogy az adó ő

*) Mi üdvözöljük Varasd megyét e' pályán, hol szilárd cselekvései által nemzetisége megállapításán törekszik, tud- ván azt, hogy az erős lábra állított nemzetiség teszi a' szeren- ces haladás azon tényezőjét, mely nélkül hazai felvirágzás, független önállás nem létesíthető: de épen ezért nem helye- selhetjük a' horvátoknak újabb időben tanusított ama tulbuz- góságát, minél fogva mind azt, mi nem directe az ő érdekük- ben történik, ellenérdeknek gyanusítják 's különösen azt, hogy eszmezavart támasztván az illy nemzetiséget saját hátrama- radásukra azonosítják a' horvátokkal. Sz erk.

felsége rendeletéből vettetik ki reájok, azért azt teljesítendik is; ellenben egy városi tanácsbeli tag, ki a' folyamodók között nem kis szerepet játszott, nyilvánítja, miszerint ő adománylevelét többre becsüli egy egyszerű parancsolatnál, 's azt soha adózással meg nem szennyezi; miért tiszti kereset alá vettetni rendeltetett's hivatalától elmozdított. Ilyen bajokkal küzdünk mi akkor, midőn sok megyében valami ünnepélyes beiktatásoknál vagy valami anterestaurationalis ebédeknel vígan egymás bőrére lakmároznak 's hiszik vagy nem? de mindenesetre bajainknak csak az oka, bármédig gondolkozunk is róla, hogy mi magunk sem tudjuk: mik vagyunk, rendezetlen állapotban törvényen kívül állunk 's míg mi úgy leszünk, addig nálunk békét, csendet, egyetértést 's józan előhaladást ne keressen senki. Ugy van uraim! rendezzék el csak bennünket úgy, mint a' haza és saját érdekünk kívánják, meglátandják, hogy a' béke-kétség, bizalmatlanság elhittett rossz magvai helyett kölcsönös egyetértés bizalom 's egymás iránti szeretetet hozzanak kerületünkbe buja terméseket — 's csak akkor mondhatják el azt rólunk, mit kir. személynek ő nagyméltósága a' legközelebb lefolyt hongyülésen épen kerületünk rendezése alkalmakor mondott: miszerint minden hazapolgárát oly boldognak szeretné tenni, mint a' hajdu-városi lakosok millyenek, — igen akkor elmondhatnák — de most boldogságunkon semmi irigylendő nincs. No de majd mesze is tévedek felvett utamból, azért csak visszatérek a' gyűlés folyamára. Olvastuk Pest megye levelét, melyben bennünket jövő május 17én tartandó nádor ő fensége ünnepélyére hí meg 's nyomban egy másikat, melyben tudatja velünk, hogy az ünnepély aratás-utánra marad, 's mi ezen elhalasztást köszönettel vevők, mert a' nép e' valódi szegény inséges időben az e' részben is reájok háramlandó tehertől feloldoztatik 's talán a' boldogabb aratás után fenséges nádor félszázados ünnepélyét az is örömteljesebben üllendi meg. — Esztergom megye Májér István népnevelési tanját ajánla pártolatást végett, az illető városokkalközöltik. — Nm. Széchenyi István gr. ur is f. január 19kén tartandó vizsábályozási pesti gyűlésre meghí bennünket, mi az illető városokkal (Böszörmény, Szoboszló és Nánás) tudatik — közgyűlésünk nagyobb részben csak magány-ügyekkel foglalkodik, mivel hozzánk olyan körlevelek, mint a' honti eseményt elősoroló volt, vagy a' zalai kapcsolt részek visszacsatolása tárgyában, vagy más ily nagyobb tekintetű pártolás végett vagy egészen nem vagy későn érkezik 's nekünk még alkalmasint szerencsénk, mert legalább az illyesmit vitatásánál egymás hajába nem kapunk — ám bár igaz, hogy nálunk a' legérdekesebb tárgy is legfeljebb két órai komoly 's valódi illedelmes, soha személy körül nem forgó vitaközös után döntetik el, mi mondhatni, mindnyájan egy elvűek levén minden jót, szépet, hasznos és törvényest egy szóval lélekkel pártolunk, 's annak ellenkezőjét hasonlólag megvetjük; büszkén mondhatom ki, hogy kerületünkben nincs tespedni akaró lény, hanem mind mozog, mind haladni kívánó. Jövő évnegyedes közgyűlésünk febr. 26kán törvényszékünk pedig mártus 2án lesz. D o r o g i.

December 23kán kerületünk egy hosszas hivataloskodásról 's ernyedetlen munkásságáról isméretes érdeműdus ősz tisztviselőt veszített el fejelegyházi O r o s z András bíróban, ki munkás 's közzóra törekvő életének 71d. buzgó hivataloskodásának pedig félszázadában szenderült által jobblétre. Elhunytát kesergik István hajdu-kerületi ügyész, József csanádmegeyi lb. fia 's Anna és Antónia leányai, ezeken kívül számos rokoni baráti és jóakaróji de leginkább a' dorogi szegény lakosok, kiknek szegénységökben valódi atyjok 's tanácsadóik volt, béke poráira!

X A' pesti protestáns főiskola választvány f. hó 6án tartott ülése tanulságos élvezetet nyújtott minden ügybarátnak. A' választvány meghagyatából S z ó n y i Pál nevelő által készített tanítóképző intézet tervezetejött szönyegre 's a' szintolly sok oldalú nevelői jártasságot, mint mely philosophiai combinatiót tanúsító munkát, miután az egy e' végre megbízott küldöttség által — melynek tisztelt tagjai közül csak Schedius és Fáy honszerte méltányolt tekintélyinket említem — némi részleti módosítással, különben pedig lényegében elfogadtattott, a' főválasztvány is örömmel vallotta magáénak. Azt hiszem, kedves kötelességet teljesít a' t. ez. olvasó közönség iránt, ha említett becses mű „rövid vázlatát“ közlésével (l. mai Társ.) előkészitem azon szellemi élvezetre, mit „az egész munka nemsokára nyomtatásban“ megjelenése bizonyonnyal nyújtand. Végül, bár az igénytelen tervező szerénysége önértében legfenségesb jutalmat talál, úgy vélem, mélyen tisztelt tagtársaim érzeményit is fejezem ki, midőn a' négy fal között 's jegyzőkönyv szüklapjára szorított köszönetszavazást a' nyilvánosságának is átadom. Egy választv. tag.

Hivatalos közlemény és felvilágosítás a' Pesten állítandó prot. főiskola tárgyában. A' számadási vizsgálatok ellenőrtudósítások szerint begyűlt eddigelő a' tervezett főiskola: a) kötelező ajánlatokban

60977 p. frt. 11 1/4 kr. és 8 darab arany b) készpénzbeli ajánlatokban 11,064 p. frt. 21 kr. és 15 db arany; összesen 72,041 p. frt. 32 1/4 kr. és 23 arany. A' készpénz bevételekből tökécsített 6717 p. frt. 16 kr. A' vállalat előmozdítására tett különféle költségek 5 év alatti mentek 4240 p. fr. 31 kr. (és pá-féle költségek 11 arany) A' pénztár jelen állapota készpénzben: 106 frt. 34 kr. pp. és 4 arany; mely 3 tétel az eddigi készpénz-bevétel összegével egyenlő. — Minthogy még igen számos aláírási iv nem küldetett be, úgylag tisztelttel szólítottanak fel az illető t. ez. iktartó urak, azoknak alkalmaslag vagy bérmentesen leendő minél előbbi beküldésére. — Választvány.

NYITLÉVÉ A' PESTI HÍRLAP FEHÉRMEGYEI LEVELEZŐJÉHEZ. *) Hol egy erkölcsi társulat jelleme egyes ember kedélye folyama szerint tétetik a' nyilvánosság mérlegére, szólan nemcsak szabad; hanem a' szeszély, makrancz (caprice) vagy böszültség szülte szavak tartalmáról a' közönséget felvilágosítani minden nemes érzésű hazafi előtt jogos kötelesség is. E' szempontból indulva, a' pesti Hírlap levelezőjének 565ki számában Székesfehérvárról közölt tudósítását szó nélkül nem hagyhatom, nem hagyhatom azért, mivel a' társas életben embertársaink iránti elővételment mindig a' legsértetlenebb viszonyos jogok közé szerelném sorozni, 's egy megyei testület tekintetét okalapossá nélkül tenni pelengere megrovandó bűnnek ismétel. — Nehogy tehát az elhallgatás hanyag vétke által a' pesti Hírlap álarozos levelezője egyedi véleményének kifolyása tovább is e' diszes megyének jellemét sőtét leplevel fődje, a' pesti Hírlap levelezőjét a' pályatérre nyílt sisakkal hívom ki's először is azt kérdezem tőle: hogy most midőn az igazságos fejedelem honszeretete a' nemzet haladását előmozdító nézetit meleg 's valódi atyai kebellet törekszik életre hozni, miképen lehet a' magyar nemes érdek iránt különben is abnormitásban silylődő megközelítés gyenge léncszemeit szétszaggatni? — Ugyanis levelező octob. 28ról kelt levelében azt nyilatkozta: hogy a' fehérmegyei haladási fél a' tisztújításra föl nem lép. Okai igen egyszerűek, ugymond, mert midőn gróf B. K. az octob. 6ki közgyűlésen megjelent, azon nemes szándék vezérlé: hogy az egymás irányában elkeseredett pártfelekezeteket egyesítse. 's levelező állítása szerint, az egyeszed abbul állott volna, hogy a' tisztújítás minden korteskedés nélkül, a' felekezetek kölcsönös befolyásával egyezség útján menjen véghez, ennek következtében, folytatja levelező, a' conservatív fél az octob. 6ki közgyűlésen a' korteskedésről le is mondott; hanem ez annak dacára utolsó napokban toborzási lakomák megnyitásával felelt meg. A' haladási fél, folytatja levelező, látván, miszerint tiszta szándokkal választott becsületes uton cözhozh nem juthat, nehogy a' tisztújításra befolyásnak kortes erővel támogatása által saját meggyőződését compromittálja, a' tisztválasztási tét a' conservatív félnek egészen odahagyá. — Ezek levelező szavai, miknek közep kifejezésű értelmök nem lehetvén, azt kell és lehet következtetni: hogy a' fehérmegyei haladási fél notabilitásai a' hazának a' tisztújítás által nyerendő életfontosságú kérdést a' nemzeti jobbléte előmozdításának kisebb oknál fogva alárendelvé, érellyen föl nem lépett, 's a' conservatív fél ezeljárt nem becsületes uton víta ki, mely ismét nem más, mint gunyüzés 's betegállású megyének cözgérés betűji. Azonban a' dolgok helyzete, hála az értelmiség 's hon geniusznak! nem a' levelező ingerült véleménye kifolyása szerint áll. Fehérmegye lelkes fiaí ugyanis gróf B. K. szilárd 's erőteljes vezérelte alatt a' megye felvirágzásának tényezőit szolgálta. K... első alispánt 's tisztú társait nem a' papmarasztás, mint levelező hirdeté, hanem a' nevezetlenül összeolvadt értelmiség minden korteskedés nélkül ülteté tiszti székeikbe 's kik K... ismerik, az öntudat tiszta nyilatkozása által meg vannak győződve, hogy ernyedetlen állásában választóji szeretetét bírva meg nem szünik ösztönt éleszteni munkára 's a' nemzeti ügy jobbléte utáni törekvésére! most elég legyen mondani, hogy a' hazáját igazán szerető honfi, mielőtt a' legszentebb ügyet aljas személyeskedés 's rágalommal illetné, a' jövendőnek időt enged. Pesten, télelő 16kán 1845. S a r k a d y J.

Gyáralapító társaság. Az igazgatóság által ujabban következő ügynökök nevezettek ki: L u g o s o n: P i a c e s e k P. I. és N y i r t r á n: S i e g l e r M i h á l y urak. A' gyáralapító társaság igazgatósága.

A d a k o z á s o k a' M e g y e r i e m l é k r e. A' társaság, mely Megyeri Károly emlékezetét valamely jellen dícsőitve kívánja átbocsátani a' magyar jövendőnek, már alakulásakor jegyzőkönyvileg jelenté ki azon önkötelezését, hogy a' begyűlendő minden adaléknak szintyú mind áldozatnak öszvegt nyilvános számadásképen hírlapok útján fogja közölte. E' társulati határozathoz van szerencsénk az adakozásokat, mik ezen emlékre a' beküldött iverken aláírták 's egyszerű smind befizettették, ezennel közleni: A d o r j á n B. 2 ft. Antal Mihály 1 ft. Arkay Ferd. 1 ft. B. K. 20 kr. Bagó 20 kr. Bajkay Endre 1 ft. Bajza 1 ft. Balásházyján 1 ft. Barla Soma 20 kr. Be-

*) Minekutána ezen nyílt levelet a' pesti Hírlap szerkesztősége levelezője kimélteté végett kiadni vonakodott, kérelik a' Jelenkor Szerkesztősége az ügynek valódi oldalról előtűnteté végett annak minél előbbi közlésére a' beküldő által.

sze Ján. 1 ft. Biringer Lajos és testvérei 1 ft. Biringer Mátyás és neje 1 ft. Bizony Tam. 20 kr. Bly 10 kr. Bod Dániel 20 kr. Bod Pál 20 kr. Boldizs Benő 20 kr. Collius 20 kr. Csanády Ferenc 1 ft. Csányi Zuzánna 20 kr. Csató Gergely 40 kr. Császár Ferenc a' takarékpénztárba 10 pftot tett be. Csekeő Alajos 10 kr. Cserepes Ferenc 20 kr. Csonka Károly 20 kr. Debreczeni polg. casino 2 ft. Dobos János 20 kr. Dragotinih Mihály 10 kr. Drexler 20 kr. Durst Ist. 1 ft. Dr. Endress 1 ft. Egy valaki 20 kr. Erdélyi Ferenc 20 kr. Fekete Soma 10 kr. Fényes Elek 1 ft. és ismét 1 ft. Feszt Vilmos 20 kr. Forberger 20 kr. Fritz Károly 20 kr. Gál József 40 kr. Gánóczy József 20 kr. Grausgruber 20 kr. Granhenek 40 kr. Gyula 20 kr. H. 20 kr. H. J. 40 kr. H. J. 10 kr. Habinay 20 kr. Haigl József 20 kr. Hajnal 20 kr. Hangyás Geodeon 1 ft. Henrik 20 kr. Herián Károly 10 kr. Heuffel 20 kr. Hollóssy M. 20 kr. Holovits Boldizsár 2 ft. Jákó Johanna 20 kr. Jéger József 1 ft. Ilkey Karolina 1 ft. K. Sándor 20 kr. Kaeskovics 1 ft. Kamóczy Gábor 20 kr. Keck Dán. 20 kr. Keese 20 kr. Keese Ferenc 20 kr. Keckés 20 kr. Kelle 20 kr. Kézy Lajos 1 ft. Khor Ferd. 1 ft. Királyi Pál 1 ft. Kis Guszt. 30 kr. Kiss Józ. 1 ft. Kiss Károly 30 kr. Kiss Károly 1 ft. Komnenovich 20 kr. Konek Sándor 20 kr. Kovács 20 kr. Kossiczky István 20 kr. Kronperger Ant. 30 kr. Kuesera 10 kr. Kun Balint 1 ft. L. J. 1 ft. Laky Lajos 1 ft. Lányi J. 20 kr. Lápóssy Lajos 20 kr. Lébb 20 kr. Luczenbacher Ján. 1 ft. ismét 1 ft. M. 10 kr. M. Antal 1 ft. M. Julia 20 kr. M. T. 40 kr. Madarassy László 1 ft. Már 20 kr. Marcell Tam. 30 kr. Márton József 1 ft. Massány 20 kr. Megyessy Ján. 1 ft. Megyessiné 40 kr. Melegh Józ. 20 kr. ismét 20 kr. Mihálkovits János 20 kr. Mikó Ján. 10 kr., ismét 20 kr. Miskolczy Mihály 20 kr. Moravcsik György 1 ft. Mühr Antal 2 ft. Müller Lőr. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 1 ft. N. N. 20 kr. N. N. 10 kr. N. N. 10 kr. N. N. P-án 1 ft. Nagy 20 kr. Nagy Agoston 20 kr. Nagy Ignác és neje 5 ft. Névtelen 10 kr. Ney Ferenc 1 ft. Nikolka Andr. 20 kr. Olgyay Lajos 1 ft. Olvashatlan 10 kr. Orvosi tudományok néhány hallgatóji 7 ft. 10 kr. P. T. 1 ft. Pajthényi Sánd. 40 kr. Pajthényiné 2 ft. P-er J. 20 kr. Perleberg 20 kr. Peterek 20 kr. Petrichovich Horváth László 40 ft. Pozsonyi ifjuság 28 ft. Poyazancez Ján. 20 kr. Pribék Alb. 40 kr. Puskássy 20 kr. R. J. 1 ft. Radnay Ferenc 2 ft. Rátó Ján. 20 kr. Rauschmann 20 kr. Reitter Ferenc 30 kr. Réty 20 kr. Rozenmann P. 30 kr. id. Schedius Lajos 30 kr. Schidlaj 20 kr. Schindlberger 20 kr. Schreiber Károly 20 kr. Simonchich Ján. 20 kr. Somossy 20 kr. Somossy Ferenc 20 kr. Somossy Pál 10 kr. Stoffer L. 1 ft. Szabó Balázs 1 ft. Szathmáry Józ. 20 kr. Szegedy Pál 10 kr. Sziij Samu 5 ft. Szukrai 20 kr. Szochay Ign. 40 kr. Stankovics Ján. és társai 2 ft. T. A. 20 kr. T. E. 20 kr. Takács Istv. 20 kr. Tatay Istv. 10 kr. Told 20 kr. Temesváry Rác Mihály 20 kr. Tenczer 30 kr. Torkos 20 kr. Tóth R. 20 kr. Török József 1 ft. Török Pál 1 arany és 1 ft. Turkovics 20 kr. Valaki 10 kr. Valaki 2 ft. Valaki 10 kr. Valaki 20 kr. Valaki 20 kr. Vallas Antal 40 kr. Várady Károly 20 kr. Varga Ján. 20 kr. Varga Soma 1 ft. Vásárhelyi Pál 20 kr. Vörös 20 kr. Vörös Józ. 1 ft. Vörös Zsigm. 20 kr. Vörösmarty Mihály 3 forint. W. K. 40 krajczár. W. R. 20 kr. Wagner 20 kr. Walland 20 kr. X. Y. Z. 20 kr. Z 10 Zalay 20 kr. Ziska Károly 1 ft. Zsviora György 1 ft. mind pengőben érte. — Vannak még tudunkkal is aláírva sok más baráti a' művészetnek 's tisztelői az elhunyt emlékeztetnek, 's mihelyt aláírt öszvegeiket pénztárnokunk a' bevételekbe sorozhatta, azonnal közleni fogjuk azoknak is adakozásit. Meg vagyunk győződve, mikint ama számos iv közül, miket kibocsátottunk, 16nál, a' mennyi t. i. ismételt kérelminkre beküldetett, több van aláírásokkal megterhelve 's azért ez alkalommal megint szives bizodalommal és sürgetőleg szólítjuk fel a' t. ez. iktartókat: hogy iverket hosszabb időhaladék nélkül Antal Mihály casinói könyvtárnok urhoz beküldeni sziveskedjenek. — Azonban okunk van feltenni, hogy széthocsátott iverk közül több el is veszett, a' mi, mert csak adott alkalmakkal történhetett a' szétküldés, köymen megiesik. Azért a' választvány elhatározta még folytatni a' gyűléseket, 's eddig Antal Mihály, Erdélyi János 's Kronperger Antal urakat látta el aláírási iverkekkel, mik a' nemz. casinóban, a' nemz. körben, pesti körben és gyűléseben aláírták Székesfehérváron egyik első bajnoka, ki az uttorés nehéz munkái mellett is valóban művészi repkényt vívott kimagának 's tiszteletet segített kiküzdeni a' magyar színészetnek, megérdemli, ezerek és ezerek felett, hogy neve, emlékezte maradóndó dicsőüljön közöttünk 's a' jövendőség előtt! 's mert hinni szeretjük, hogy a' t. ez. közönség hasonló e' meggyőződésben van, hogy a' nemzeti jutalmak között az emlékezet szentté-tétele 's örökítése egy a' legeszközhetőbbek, mint más részről a' legbizditóbbak közül, 's hogy hasonló nemes ösztönökkel az éleket lelkesíteni épen a' magyar nemzetnek van a' fáradhatlan legkevésb megterhelten kitarást 's önfeledő feláldozást igénylő korszakunkban legnagyobb oka, mert mind ezt hinni szeretjük, nem kétségkedünk, hogy Megyerink emléket a' közönség áldozatos részvétele a' szebbek, nagyobbak közé emelendi. Emelőfogva a' választvány a' helybeli művészekkel oly tervek készítésébe ereszkedett, mik legalább 500 pftot fognak igényelni. — A' végelhatározás azonban az emlékek mind miossége, mi d elhelyezése körül az adakozók öszes egyetemének van f n tartva, kiknek bármely kevés adalék hozzájárulást biztosít a' majd összehívandó közgyűlésen. C s a n á d y.

Budapesti Napló (Jan. 11.) Teljünk derekasan fogott ugyan uralmához 3madnapig 's a' hidbért is saját rovására vállalkészült, mert ha néhány napigmég ily csipősen viseli magát, mint e' sorok iratásakor, saját fagyos anyagával teríthető be a' Duna hátát; melyen aztán kényelmes ájárás leendő, mint a' töredékeny esolnakokon, hol most ismét telőpontra jutott a' gorombászkodás; mi leginkább szegény néposztályunkra igen sajnosan hat. Pár nap előtt 1 szelid zsidó felebarátunkat 3szor földhöz csaptak, mielőtt oly szerencsés lehetett, hogy tritonok kegyéből a' vézes hullámokra bízassa életét; kinek zsebéből borralat nem olvashatnak ki, közönségesen előbb jól megtépik, 's azután engednek helyet számára, ha ugyan még a' mellett meg nem fűrésztöttek. De minek ismételjük e' jermiadokat minden alkalommal? e' viselkedés közti ki ne könyörgene velünk: állandó hid jójón el minél előbb a' t e o r s z á g o d! — Az említettűt tő társaság moz-

galmit figyelemmel kísérvén legközelebb oda láttuk irányozva erőlyes lépteit, hogy felső helyre folyamodás nyujtassék be: egy szláv tanszéknek középpontban felálltatása végett. Honnan van az, hogy ha idegen elem férkezik közénk, mindig szerencsésebben halad elő, mint a' hanyagul munkálkodó keleti magyar, ki midőn mindent kezd 's keveset végez, mások által tetteiben előzetik meg? az érdeklőt elem minden bizonyal erősebb labort áll közöttünk, hogy sem szilárdágán kételkedhetünk; pedig mindössze néhány szerb v. rácz ifju lobogtatja előtte a' szövetségét. — Midőn nemzeties részvétlenségünk dacára is egyes esziggedetlen iparosok faradalmi következtében hazai kereskedésünket előhaladni látjuk, találunk még oly ágakat is, melyek vagy egészen mellőzve hevernek, vagy csak részleg üzetve, nem biztosítanak annyi sükert, mennyit külföldi hason tényezésekhez aránylag várhatnánk. Ily mellékelt állapotban vannak gyógyvizeink, melyeket, kivéven némi fényüzésül alkalmazott árucikkeket, koránsem bírtunk még azon értékre emelni, mit heesőknél fogva, sok messziről hozzánk szállított idegen fölött igényelnének. Kik ásványos vizeinket megvizsgálák, többnyire oly örvedetes eredményt mutattak elő azok vegytartalmáról, hogy hazánk más javadalmi közt, e' tekintetben is gazdagabb országok egyike lakosaiul tekinthetjük magunkat, 's örömmel szükség ragaszkodunk azon elvhez: hogy a' mi jót e' hon ad, ne szerezzük azt külföldről; ámde e' tekintetben már mennyi sükertelen szózat hangzott el. S egyelőre nem tudván minő eredményt szülhet a' magyar tud. társaság ez ügyben kitűzött jutalomkérdése, figyelmeztetőleg akarók emelni mi is esekély szózatunkat, hogy kiket a' dolog illet, ne mulasszanak el semmit a' kereskedelmi téren e' kincseinknek is forgásba vételére. Gyógyászaink egyáltalán elismerék, hogy Magyarország ásványos vizei körülmények javításánál is sokkal üdvösebben használhatnának azon szállítványoknál, melyeknek már csak kezelése körül is szivele elszívárog, de szállításuk, itthon, oly költséges, oly akadályos, hogy csak idő 's lélekvesztéssel jár azoknak minden buzgalom mellett eldivoztatása; miszerint nálunk, ki száraz ruhába takarózhatik, 's kenyérdélés egy kis bort íhatik, nem sokat gondol más egészségével, 's bármi nemü jobblétével. Mily másként volna ez akkor, ha időnkint könnyebű közlekedési eszközök életbeléptetése mellett, vállalkozóink is támadnának, kik némi előleges áldozat után bizton szedhetnék a' mozgásba indított művelet gyümölcseit. — Néhány nap előtt a' főváros középpontjában egyik diszutezájában egy tönkre esigázott gebe tovább fél napnál vonaglott kimos hörgések közt, bámuló tömeg gyönyörködött látványuk; 's nem találkozott rendőr, ki azt szem elől eltakarítassa! — Minap egyik országúton tolvajt kergettek; vadászat folytán az üldözött egyszerre tündéreként ellebbten minden emberi szem látása elől, 's éremszerű eseményre a' szájatátok azon kezdének vitakozni: hogy a' megfutamlpt lökötőnek ördög e' van; pedig csak a' bukkánövágást nem pillanták meg az országúton, melybe a' tolvaj ügyesen lelapulva tán hihetőleg nevette fejtoréseiket. Ki gyanítá, hogy még mire is használhatók Hunnia országutai? — Egyébiránt Hunniában más jelenségeknek is vagyunk tanui, melyek eszközlőji önbűnök előtt pirulni nem tudván, az őket sújtó vád ellen orozatlanul dorongot emelnek, mindazonáltal még nem hiszünk mindent elveszve, mert az eltévedt kergetőhok megmentésére még számos eszköz létezik, 's ha majd a' sok dinomdánom után elérkezik a' számombánom; kijózanodnak tán a' mámorbul, mit engedjen az ur isten, amen.

Spanyolország.

A' dec. 19iki congressus-ülésben Pacheco ellenzéki vezér interpellatiót nyujtott be pártja nevében a' kormányhoz azon időhatár érdekében, mikor vétessék a' választási törvényjavaslat tanácskozás alá? Erre Martinez de la Rosa külügyminiszter oly értelműleg válaszolt: mikép az említett törvényjavaslat még mult országgyűlés alatt nyujtatott be; a' congressus elnökétől függ tehát meghatározni: mikor hozzassék az vitatási szönyegre. Ezen ügy fontosb a' spanyol alkotmányos kérdésekben, mint első tekintetre hinnők; mert az ellenzék tudván azt, hogy kevesebbsége miatt a' mostani cortesben mítsem eszközölhet, oly tervben állapodott meg, hogy a' képviselők választásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását mindenképp elhalasztatni törekedjék 's ekép a' congressus feloszlását sürgesse; az ellenzék leginkább azért tartja ezen intézkedést saját érdekében üdvösnek, mert a' már elfogadott új választási törvény 's átalakított alkotmány mellett a' jövő választásoknál többségre vergődhetik; mi azonnal hihetővé válik, mihielyt a' spanyoloknál gyakorlathba vett új választási rendszerre figyelmeztünk. Eddig a' képviselők választására bizonyos helyen az egész tartomány választóji sereglének össze, és szavazás vagy felkiáltás után (mi azonban igen ritkán történt) kinevezé a' reá eső 6, 8 vagy 10 képviselőt; az újabb törvény itt oly változtatást tett, miszerint ezután nem az egész tartomány, hanem annak egyes kerületei külön váltán fogják képviselőiket választani, eként a' kormánynak befolyása nehezítve van 's a' választók függetlensége biztosítva. S ez oka annak, hogy az ellenzék ezen törvény-módosítást sehogy sem akarja tárgyalás alá bocsátani, holott a' kormány, melynek a' mostani cortesben többsége van, az igen is érdekében tartja változtatandónak. — A' választási oklevelek dec. 21én vizsgálattak meg 's helybenhagyattak. — Don Enrique infans Madridba érkezett; azon andaluziai városok, melyeken őt utja keresztül vezeté, legfényesebben 's megelőző szíveséggel fogadták, mi nyilvános jele annak, hogy ha a' nemzet kérdeztetnék meg az iránt: kit akarna királynője férjeül, a' választás bizonyosan e' népszerű infansra esnék. Ezen kérdés ismét fölmelegített 's több udvari fogás fődötött

fel; melyek azonban valósulni aligha fognak. Franciaország igen szeretne a' spanyol trónon oly jelentéktelen herceget látni, ki alatt az itteni belügyekbe gátlanul folyhasson. Narvaez, 's hozzá hasonló egyéb diésvágyó kormányfőriak, és főemberek hasonló okbul pártolják Franciaország nézeteit, mert a' hatalmat, melyet jelenleg kényők szerint forgatnak, szivesen biztosítják magok számára tovább is, mit nem remélhetnek akkor, ha valamely népszerű 's a' külföldtől független herceg költetnék özsze a' gyöngye királynővel. Az exaltadók e' tekintetben egészen a' nép mellett nyilatkoznak. A' carlisták, egy része az egyháziaknak, és a' majoratussal bíró családok idős fia, kik az utolsó tizenegy évi törvényhozás által sokat veszettek, Montemolin grófot d. Carlos fiát akarják. Így tehát magányérdekek állnak a' nemzet kívánatával szemközt, 's mindenki reméli, de fél is a' házassági kérdésnek a' cortesben szönyegre hozatásától; különösen Narvaez komoly nyilatkozatát várják legfeszültebben, mert e' világtapintatu diplomatikus a' dolgok állását jól ismervén azt igen tudja használni, és semmikétség benne, hogy kit a' királyi férj címre ő ajánland, az azt el is nyerendi. — Spanyolország Britanniának gabnatörvényi viszonyai miatt igen károsított; az inneni gabnakivétel a' hármas ország kikötőibe újabb időben igen csökkent, a' burgonya annyira megöcsült, hogy elszállításra sem méltó, ki sem akarja venni és enni, 's zerecsére zöldség 's egyéb élelmi szer bőven termelt; de ezek is igen olcsón kelnek. — Cadiznál a' tengert földrengés ingatá meg, mi miatt több hajó — nem messze a' kikötőtől — elsüllyedt.

Franciaország.

Dec. 29én mindkét kamra tartott ülést. A' paireknél, hol az időközben kinevezettek is teljes számban jelentek meg, azon küldöttség kinevezése tartatott, mely a' királyt új év ünnepein üdvözölné. A' képviselő kamra az osztályok alakításával foglalkozott, azután pedig a' követek megbízó-levelei vizsgálatába ereszkedtek, melyek közül több hitelesnek találtván, az illető képviselők helyeik elfoglalására szabadították; ezután az újvire tisztelő küldöttség nevezetett ki, végre az elnök-választás hozatott szönyegre; mely végetti szavazás eredménye az lón, hogy a' miniszteri párt jelöltje Sauzet 213 szoval elnöké tettelet, versenytársa Dufaure, ellenzéki jelelt csak 147 vokostnyerve.

A' marokkai császár követe dec. 28án érkezett Párisba. Orleansból kíséretével együtt számára külön rendelt kocsi-vonaton szállított a' fővárosba 2 1/2 óra alatt. Utközben mindenütt a' polgári és katonai hatóság által megelőző udvariasság 's tisztelettel fogadtatott, mely szíveség 's megelőzés annyira meglepé az afrikai vendéget, hogy gyakran ismétlé, mikép ő nem tudja: min esudálkozzék inkább, Franciaország földé gazdagságán é vagy városinak nagyságán vagy lakosinak barátságos indulatán 's hatóságának udvariasságán? Valahányszor a' polgári hatóságok tisztelgének neki, mindannyiszor gazdag adakozással viszonozá a' szegények számára azt. Mi még inkább meglepé: ama biztosítót volt, melyet az utak körül tapasztalt, 's minek Marokkóban hiánya van, különben az áru- és termény-szállító szekerek nap- 's éjközi folytonos járása, a' szántóföldek értelmes kezelése, a' készitvények tökéletessége, a' folyók nagysága 's falvak sűrűsége. Sidi Mohammed Sefar tetuani fő iskola-igazgató utközben szorgalmasan feljegyzé mindazon helységet, melyeken keresztül utaztak, a' lakosok számát, 's az ipar nevezetesb tárgyait; így Lyonban esudálkozás közt ír fel a' 90 ezer selyem takácszetket, 's a' 300 millió özszeget, mely az általok elkészített kelmékből kerül. Ezen ifju tudós élénk jeleit adá könnyű felfogásának, 's a' tárgyak rövid fejtegetés után ismértének, már is francziául kezd beszélni 's eltökélt szándéka magát Párisban tartózkodása ideje alatt ezen nyelvben tökéletesíteni. Bámulását mindenestire a' vasutak 's gőzmozgonyok nagyszerű találványa esigázta fel leginkább. Néhányan közülök, midőn a' kocsiban ló nélkül is szélesebbéggel ragadtattak, igen megijedének, mások némán léptek a' kocsiba, 's nem kérdezősködtek e' készitvényi szerkezet felől, mert az, mit láttak, képzelé erejüket is fölülmulja. — A' követ kísérete nyolcz személyből áll, de ezek közül csak a' kereskedelmi ügyviselő, a' vámfőtiszt és az ifju tudós ebédelnek egy asztalnál vele, a' többi számára külön tábla terítettik. A' rangkülönség igen észrevehető azon formákból, melyekkel a' pasát reggelenként üdvözlök; a' megkülönböztetett három kísérő ezen üdvözlést egyszerűen végzi, a' kétkaid homlokát csókolja meg, 's a' többi három tisztviselő térdeit kulesolja át. Még hét személy maradt hátra Marseillebe, kik az ajándokot kísérik 's naponkint rövid utat tesznek. A' követet dec. 29én fogadta Guizot, 's 20án be fog mutattatni az udvarnál, hol egyszersmind szerencsége lement a' királyi asztalhoz meghivatni. — A' francia statusgözös Alexandriából dec. 17én reggeli 9 órakor indult el, 's dec. 25én esti 10 órakor érkezett Marseillebe, honnét 11

órákor a' sürgönyvivő kiindult, 's ha utját hó nem gátlandja, 3 nap alatt, vagyis dec. 28kán éjjel Londonba fog érkezni. A' gözös ezen utját Alexandriáig 170 — viszsa 204 óra, 's 50 perc alatt tevé meg; a' visszautazás azért volt késedelmes, mert ellenkező erős széllel kelle küzdenie, 's mig az egyptusi szorosból kivergődhetett, 24 órára volt szüksége, Sardiniahoz közel pedig kemény szélostrom rohanta meg; kedvezőbb széllel tehát a' visszafelé jövetel 24 vagy 36 órával előbb történetett volna meg. Egyébiránt ezen próbaut így, a' mint kiütött, tökéletesen sikerültnek tekinthető, 's bátran mondhatni — a' marseilleiek szerint: hogy Waghorn legalább is két nappal előzetett meg. — A' trónbeszédet a' miniszterium baráti is megtámadják 's nem tartják másnak, mint Guizot öröm-ömlengésének az angol miniszterium szerencsés fordulatán; benne a' belügyek 's algiri dolgok igen szárazon érintetnek, 's épen nem úgy, a' mint a' miniszterek elő-számadásából remélhető volt. E' tárgyra még visszatérünk.

A' fr i k a i h i t e l e s h í r e k szerint A b d e l k a d e r fel felütögeti sátorát hol a' keleti, hol más részeken. Bugeaudnak ugy látszik hódítás helyett kiürtő háboru által szándéka magát, mig lehet, hatalompoleczán fenntartani, mond a' National szemrehányólag mint Bugeaud ellene, 's eltökélté ezutáni hadjárásiban ezen vad népet ellenségévéli kegyetlen bánásmódjában még tulhaladni, vagy mint a' lapok írják, az arábnál is aráb-abbnak lenni, 's a' magát oly annyira civilisálnak hirdető francia nemzet gúnyaul e' gyalázatos szerepváltoztatásnak csakugyan nyomaira is bukkanunk a' Nationalban. Bugeaud írja többi közt e' lap két Afrikából érkezett levél után, érezvén tehetetlenségét az általános fölzendülés lecsilapítására, mindenkép meg akarja magát bosszulni a' kezeibe került arabokot, kiket első dühében felkonoztat. Tlemszan környékén 13 helységet gyujtatott fel. Bourjolly tábornok írta a' népséget 's kit csak hatalmába keríthet, azonnal kegyetlenül öleti meg. Egyszerre 15 foglyot lövetett agyon. Végre a' dahrai borzasztó jelenet ujlag ismételtetett. Két barlangba eresztettek újra füstöt, 's csak isten tudhatja, hány emberélet lón boszú-áldozattá. Bugeaud hibára hibát halmoz 's gyáván nézi, mint száguldoz Abdelkader az oráni tartomány beljében, mint látja 's vándoroltatja ki népségét, hasztalan erőködésben gyöngíti erejét 's midőn az emirt hatalmával dacolva mindig hol ide hol oda látja nyomolni, viszsatorlásokkal csilapítja le dühét, konoztatja a' tehetetlen foglyokat, vagy százanként fojtatja meg a' barlangokba menekülteket. Tette e' ez Lamoriciére tábornok, ki szintugy viszszaélhetett volna a' keleti részeken fellázadatokon nyert győzelmével? Pedig ez azon nap után történt, melyen Montagnac serge oly vitézül vezért el 's felkonozt testvérink kiömlött vére boszszuért kiáltott; 's igen valószínűnek látszék, hogy egy ily véres példa a' tőlünk elszakadt törzseket felelemből is engedelmességre hozza. Nem, Lamoriciére tábornok viszsa bírta tartóztatni a' katonák öldöklésre nyulogó karjait, mert ő fel is bírta fogni, hogy a' francia hadseregnek soha nem szabad felednie, miszerint oly nemzet nevében küzd, mely a' világműveltség élén igényel magának méltó helyet. Bugeaud nem így gondolkozik. Tehetetlensége elidegeníté tőlünk az arabokat 's dühössége Abdelkader karjaiba löki őket. A' kormányzó vak boszszu leginkább segíti elő Abdelkader tervét, kioltja a' végreményt is Algir lecsilapítására nézve, nem említve azt, mily hatással lehet hadseregünk erkölcsére ily kegyetlenségek mindennapi szemlélete.

Németalföld.

A' második kamra 50 tagjai közül, kik a' szavazat 's választásjogot illető törvényjavaslat megvizsgálásában részt vettek, 29en — 's így a' kamra tagjainak fele — határozottan kinyilatkoztatták, hogy e' törvényjavaslat 's az alaptörvények rendeletei egymással ellentétben állanak, minek következtében a' javaslat el nem fogadható. A' többi 21 tag közül 7 nem nyilatkozott világosan: elfogadható e' a' javaslat vagy nem? — 14en benne semmi legyőzhetlen nehézséget nem találnak; de néhány közülök e' tekintetben még sem vélte az ügyet oly tisztára hozottnak, hogy minden kétségüket eloszlatathaták. Némelyek nyiltan kimondák, hogy a' törvényjavaslatban foglalt pontok értelmében megállható rendszer létesíthetéseül mindaddig kételkednek, mig az alaptörvények 7dik czikke változatlanul marad. Hihető, hogy a' kamra többségének e' törvényjavaslat ügyében hozott határozata fel fogja nyitni az illetők szeméit, hogy az alaptörvények módosításának szükségét állathassák. — Holland több vidékirül nyugtalanító hírek érkeznek hajótörések 's az éjszaknyugati szélvihar által okozott vízáradásokrul, a' folyókat medrökbe viszszaszorítá a' földagadt tengerár, e' szerint folyásukban gátoltatva jobbadán az egész alsóbb részt elboríták 's a' városok-gyarak-raktárak 's pinczékbe hatva roppant kárt okoznak.

Belgium.

Dec. 28-án vevé tárgyalás alá a tanács az egyesült státusokkal kötött szerződést érdeklő törvény-javaslatot. Cassiers egyedül voná kétségbe azon előnyöket, mikben a szerződés következtében Belgiumrészesülendne 's kimondá, hogy a belga kormány minden kárpótlás nélkül egyezett meg az új föltételekben. Dumon-Dumortier a nélkül, hogy a szerződés lényege megvitatásába bocsátkoznék, azon észrevételt tevé, miszerint a szerződést nem kellett volna egész 10 évre kötni. A külügyi miniszter megnyugtatólag nyilatkozott az átviteli kereskedésnek a vaspályák megnyitása óta előhaladtáról 's Cassiers által felhozott aggodalom eloszlására kijelenté a pénzügy-miniszter, hogy Belgium a szerződés által koránsem kötö le annyira magát, hogy — ha szükségesnek látandja — ne módosíthatná a vám- és átviteli rendszert.

Németország.

München dec. 28d. Mivel eddigelé nem vala elég helyük az időszaki sajtó részére foglalkozó gyorsírónak a követek kamrájában, 's mivel e miatt különféle karzatokon kelle minden alkalmatlanság 's kellemetlenség daczára is — helyet foglalniok: a követkamra számára egy külön helyet határozta építtetni a gyorsírók számára ugyancsak a tanácssteremben, hogy így az időszaki sajtó gyorsírónak helye egészen elkülönítessék a többiekétől. Mihelyt e tervet helyesleni fogja a belügyi miniszterség, az említett tárgyat illető foganatosítás azonnal megkezdetik.

Augsburg. Ő kir. magassága Albrecht porosz herceg, épen ma december 31-én érkezett teljes viruló egészségben Palermo, Roma, 's Velenczén keresztül tett utazása után e városba, honnét egyenesen Berlinnek vette útját.

Badenben a második kamrához tartozó két hátralevő választás az ellenzéki pártot még inkább megerősíté. Mannheimban Gerbel tanácsnok helyébe Brantano tanár, Rastatban lakozó udvari ügyvéd, — Villingenben az egykori követ Welte, 's Heidelbergbe felsőkamrai tanácsnok Peter ur választattak meg udvari tanácsnokokká.

Olaszország.

Az Univeris közelebbi számában több rendbeli — Rómából érkezett leveleket közül, a melyek Miklós császárnak ottani mulatását, fogadtatását 's egyéb ide vonatkozó történeteket vázolják; mi elégnék tartjuk, e leveleket csak kivonatan adni. Dec. 15-én kelt egy ilyen levél azt írja, hogy ő szentségének kezében három tudósítás volt akkor, midőn látogatásra Miklós császárt várta; e tudósítások Mez-

zofante bibornok és Rilly jezuita által szerkesztettek, benők élénk esettel rajzoltanak azon üldözések, melyek sülya alatt a katholicismus a széles orosz birodalom határai közt naponként nyög. Látogatás és társalgás közben a császár francia — a pápa olasz nyelven beszélt, 's a beszédet Acton bibornok fejtegeté mindegyik félnek. „A pápa — ezek a levél szavai — áthatva ama fájdalomtól, melyet a főnérített tudósítások okozának — egyszerűn de méltóságos arczczal, a császárnak olvadó panaszhangon adá elé a vallási ügyek nyomott helyzetét, mely hang a császárt annyira megilleté, hogy a sz. férfiú kezét beszéd közben többször ajkaihoz vivé, 's esókjaival illeté. Ki tudja: ha vajjon illy politikátlan 's kereszténytelen üldözési rendszer nem porlik e el azon kövön, mellyen tizenhözszázadon át annyi igaztalanság tört már meg? Néhány becsületes ember, mint Butenileff, Nesselrode, Wolkonski 's többen környezik a császárt, foganatosítják az üldözést — a hogy t. i. megengedtetett nekik, néha szigortban is, a mint t. i. részint vallási dühök, részint magok ajánlái vágyuk sugalja. — A császárnak Rómában fogadtatása egészen egyszerű 's eddigi eljárásához méltó volt a nélkül, — hogy az itteniek azért udvariattanságról vádoltathatnának. Egy olly magas állású férfiú, mint Miklós császár, ezen árnyéklatokat igen érezheté. — Dec. 16-án kelt más levél pedig ezen tárgyról következőleg értekezék: „Mindenki helyesli azon hangulatot, mellyel Miklós császár fogadtatott. Daczául azon folyvásti erőködéseknék, mikkel a moszka uralkodónak nyilvános 's minél fényesb kitüntetésén fáradoztak, számára a nép részéről legkisebb jelentékes ünnep sem rendeztetett. Sem girandola, sem kivilágítás, sem legesekélyebb politikai kitüntetés számára nem történt. A pápa nem viszonzá látogatását; mire ugyan őt a császár maga kérte meg, 's ezen kérelme csakugyan teljesített is. Egyedül Lambruschini bibornok és statutitoknok, Bernetti bibornok, ki a moszkvai koronázáson volt jelen, 's Acton bib. ki a császári látogatáskor mint tolmács foglalkozott — jelentek meg a Giustiniani palotában; a római nemességből pedig egyedül csak Torlonia hg. bankári ügy miatt. — Szóval — Róma a császár ittlétekor egészen ősi komolyságába öltözött, 's habár Miklós mindent elkövetett a népszerűtlenség ellen, azért az egykedvű hangtalanságot még sem oszlatná el. Tett ugyan Miklós császár sokat maga ajánlására, de e tettek nem olyanok, minőket tőle a keresztény világ vár. Ellenben ama benyomás, melyet Róma nagysága, emlékei 's ritkaságai a császár lelkében véstek, annál meglepőbbek voltak. Megszemlélé a világváros minden nevezetességét. Beszélék, hogy midőn sz. Péter sekrestyéjé-

be ment, földre borult 's esókolá a szent földet, hol a pallos által kivégzett két apostol nyugszik 's így csáfóla meg azon alattvalóit, kik olvasottságuk gőzétől elkapatva azt állítják: hogy sem sz. Péter, sem sz. Pál soha Rómába még csak lábaikat sem tevék. Mi a császárt leginkább meglepé, az a pápa szívélyessége volt. Az ottaniak állítják: mintha ő a pápa magát szerencsésnek mondotta volna, hogy olly sokáig élhetett, míg a világ egyik leghatalmasb uralkodójának szembe mondható el az igazat. A császár ezen bevezető beszédre megjegyzé: hogy nem adhatni mind annak hitelt, mi a hírlapokban közöltetik; de ő szentsége okleveleket mutatott elő, mellyek a hírlapok közleményeit igen is igazolják. A császár törvényeit hozá fel mentségül, mire a sz. atya válaszolá: hogy „ezek emberi törvények, 's mint illyenek az uralkodó által megváltoztathatók, én pedig (a pápa) kényszerítve vagyok azoknak az Isten törvényei nevében ellent mondani, Sire! mi mindketten fejlődnek vagyunk, azon különbséggel: hogy ön birodalma törvényeit megváltoztathatja, az én országoméi változtathatlanok, mindketten meg fogunk majd jelenni a legfőbb és igazságosabb bíró előtt, de oda felséged utánam fog jöni, mindketten számolni fogunk kormányzási eljárásunkról. Ezen előadást kötelességemmé teszi azon hú gyermekeim feletti örködés, kik felséged birodalmában élnek.“ Ezen szavak kísérvé fejlődni tekintettől 's fájdalmas sohajtól, a császárt igen megilleték, megragadá a pápa kezét, 's azokat ismételve esókolgatá telve tisztelet 's isteni félelemmel; megígéré: hogy az előadottakra nézve azonnal nyomozást rendeltet 's mindent a szent atya kivánságához alkalmazva foganatosítand. Egész Róma beszéli ezen történetet; a titkos társalgás egyéb részletei nem jöttek még tudomásra. A beszélgetés, melly a pápát olly nagygyá 's a jelen történetekben olly nevezetessé teszi, egy óra és 18 percig tartott. Kétségekívül ez az első eset, hogy orosz császár illy beszédet hallott, melly beszéd azonos sz. Leo 's minden pápáéval, kik itt alant az egék urának helytartóul kenettek. A keresztények atyjának szavai úgy látszott lelkeire hatottak éjszak nagy urának, 's adja isten, hogy azok ott meg is öröküljenek az emberiség 's igazság javára. — A J. des Débats szerint pápa ő szentsége az első látogatáskor két császári ukázt tett le az asztalra, mellyek a kath. üldöztesét rendelék 's ezek visszavonását kívánta; azután egy iratot nyújtott által a császárnak, mellyben a római egyház sérelmei jegyeztetvék föl a görög szerzetartásu hierarchia zsarnoki magaviselete ellen. Mindezek f. január hóban tartandó consistoriumon hihetőleg tárgyalási ügyek lesznek 's hivatalosan is közé fognak tétetni.

3ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

H i r d e t é s.

A főméltóságú magyar kir. udvari kamara rendelkezéséből közhírré tétetik, hogy folyó évi januarius 20-dikán a mármarosi kam. igazgatóság épületében következő gabonamennyiségek beszállítására fog nyilvános árverésre kitétetni, és a legkisebb árt kívánóknak szállítás végett átengedtetni.

A beszállítandó gabonának mennyisége következő; és pedig.

T i s z a b u z á b ó l.	
Szigetre	11,200 pozs. mérő.
Vissóra	1200 „ „
Bustyaházára	2000 „ „
együtt 14,400 pozs. mérő.	
R o z s h ó l.	
Bustyaházára	300 pozs. mérő.
Vissóra	1400 „ „
Király-mezőre	1000 „ „
mind összesen 2700 pozs. mérő.	
K u k o r i c z á b ó l.	
Vissóra	1000 pozs. mérő.
Király-mezőre	4000 „ „
összesen 5000 pozs. mérő.	

A kötéendő szerződéssel megállapítandó gabonamennyiségnek fele 1846-ki utolsó aprilisig, az erdő-számtartói hivatalokra nézve pedig utolsó júniusig, másik fele pedig mulhatlanul szeptember 15-én 1846-ki helyre szállítandó leszen; mi mellett még föltételül tétetik, hogy a gabona átadásánál minden pozsonyi mérő a buzánál 80, rozsánál 78, kukoriczánál 80 fontot legalább is nyomjon.

A kiknek tehát ezen gabonaszállításokat magokra vállalni kedvök volna, ezennel felszólítatnak, a mondott napra Szigeten a mármarosi kir. kam. igazgatóság épületében, délelőtti 9 óráig vagy személyesen vagy törvényes hatalmazottak és képviselők által megjelenni, vagy írott 10% készpénzből vagy statuskötelezvényekből álló bánatpénzzel ellátott bepecsételt ajánlataikat legfeljebb jövő évi januarius 19-dik esteig azon meghatározott nyilatkozattal benyújtani, hogy az árverési feltételeknek előre is tökéletesen alávetik magokat. — A személyesen vagy törvényes hatalmazott és képviselő által megjelenők, a most említett 10% bánatpénzi jövő évi január 19-dik napján a szigeti kir. tisztartásánál nyugtatvány mellett letétehetik, a nyugtatványt az árverési kiküldöttségnek az árverés napján előmutatván, még az is észrevétetik: hogy azok a felek, mellyek ajánlataikat irásban adják be, egyzersmind pedig személyesen is meg akarnak az áresókkentésen jelenni, az illető k. kincstári pénztárnak e betett bánatpénzről szóló eredeti bizonyítványát a peccsét alatt benyújtott ajánlathoz kapcsolják, a szóvali áresókkentésnél pedig csak meghitelesített másolatban tartoznak az említett bizonyítványt előmutatni.

Az árverés és kötelezvény közelebbi feltételei mint a m. kir. udv. kincstári számvevőségél Budán, a mármarosi kir. kam. igazgatóságánál Szigeten naponként olvashatók. Budán, dec. 13-án 1845.

Timársági gyár minden készületestül eladó.

Szabad királyi Székes-Fejérvár városában 220ik szám alatt a tabakos utcában létező és két csatornával határos timársági gyár, minden hozzá tartozó mesterségi szerződéssel, egy 760 öles telken épített házzal, kerttel 's házi butorokkal együtt, szabad kézből eladandó. Bővebb értesítést adnak: Cziko Demeter és fiai nagykereskedők háza Pesten, a nagy hidutezában 675. szám alatti házban; Székes-Fejérvártól pedig Flitsch János vaskereskedő.

Elveszett kötelezvényi hirdetés. Mocsáry Dienes által szenvedőleg Navoy Constantina részére követelőleg 800 ezüst frul kiadott, Nógrádmegyei közönsége előtt betáblázott, de megszakított és érvénytelen kötelezvény Mocsáry Dienes által elveszítettvén, ezennel érvénytelennek 's megsemmisítettnek hirdettek, ezokbul annak megvételétől mindenki ovakodjék, a megtaláló pedig kérétek, lenne szives azon kötelezvényt Gyöngyösre b. Podmaniczkyak lakához Mocsáry Dienesnek megküldeni.

Hirdetvény. A főmélt. magy. kir. kincstár rendelkezése Magyar-Százok Temes megyében fekvő kincstári helység kegyelmes királyi adományzás végett kihirdettetik. Az említett helység alkotó részei és becsü-ara Bécsben a főmélt. es. kir. közönséges kincstárnál, Budán a főmélt. magy. kir. kincstárnál és Temesváron a temesi kir. kincstári igazgatóságnál olvashatók; nemkülönb a megszerzeni kívánóknak a nevezett helység helybeni megszemlélése tetszésükre hagyatik. Azok, kik a mondott helység birtokába jutni kívánnak, folyamodásokat, mellyben határozottan nyilatkoznok kell, hogy megnyert adományi jogaikat az adományi oklevél kiadatása után az illető megyék jegyzőkönyveibe az 1810. évi törvény 21. czikke 19dik §a értelmében betáblaztatják, 's megkívántató bizonyítványokkal ellátva legfőlebb 1846-ki martius 16-án délutáni 1 óráig vagy a főmélt. es. kir. közönséges kincstárnál Bécsben vagy pedig a főmélt. magy. kir. kincstárnál Budán mulhatlanul és anyival bizonyosabban nyujtsák be, mivel legfelsőbb parancs következtében későbbben beadandó vagy határozatlan nyilatkozatok tekintetbe nem fognak vetetni, hanem általában félre tétnek. Egyébiránt legfelsőbb határozatnál fogva csak ollyan esedezők folyamodásaira lesz tekintet, kik a fentemlített betáblázásra készeknek fognak nyilatkozni. — Budán karácson hó fogytán 1845.

Bába-állomás. Thuróc vármegyében egy közelebb történt halálozási következtében egy megyei fizetéses bába-állomás megürülvén azt, 's azzal, a szabae szálláson és 150 pengő forintnyi évi fizetésen kívül, szinte évenként járó 12 pozsonyi mérő rozst és 12 öl tüzfát elnyerni kívánókra nézve, szokott esőd, olly formán nyitattik meg, hogy ezek kellő adatokkal 's főleg az eddigi gyakorlatot igazoló hitesz. bizonyítványokkal ellátott folyamodványaikat, közlő 1846 évi martius 15-keig jelenlépni hivatalnál, akár személyesen, akár bérmentes levelekben beadni tartoznak. Kelt Pribócson december 22-én 1845.